

บทที่ 3

พื้นที่ศึกษา

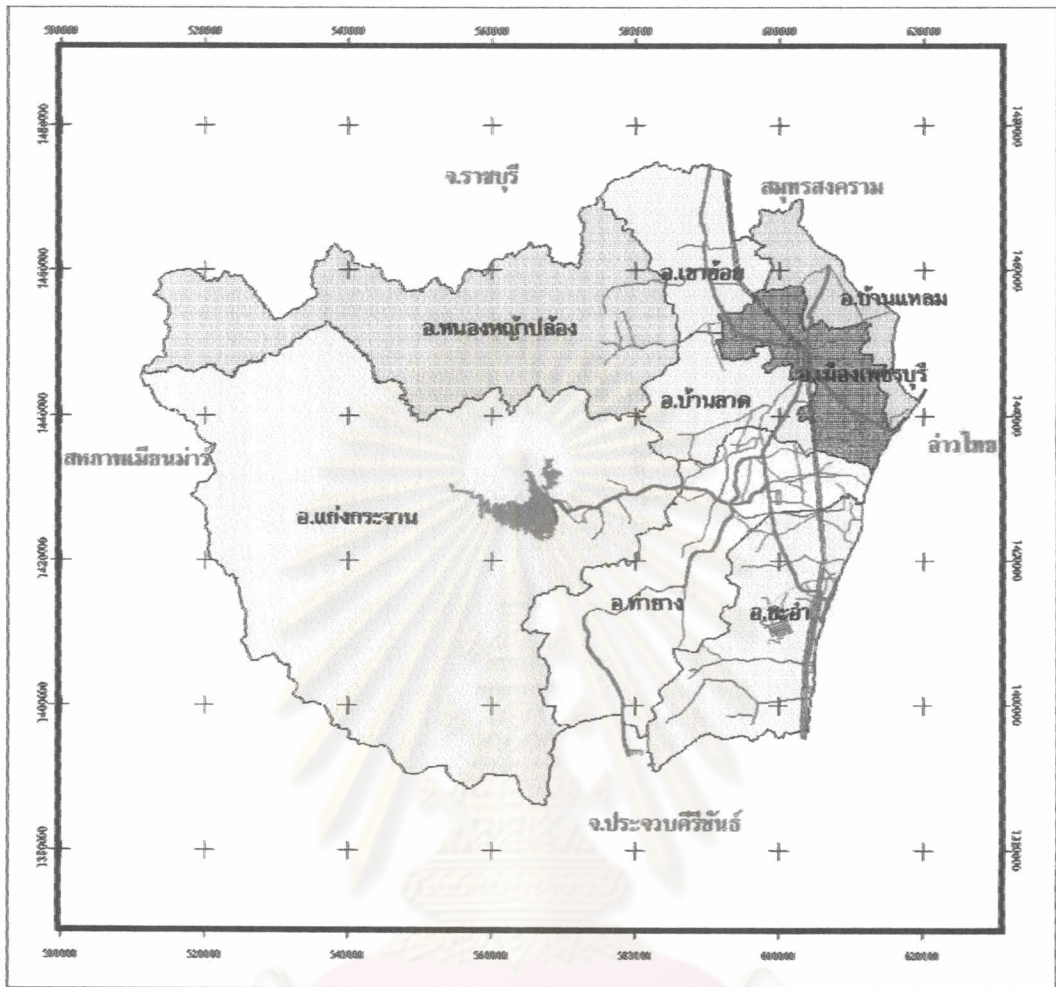
3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปจังหวัดเพชรบุรี

3.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

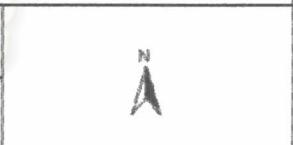
จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 6,225.178 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711.20 ไร่ ตั้งอยู่ ภาคตะวันตก และอยู่บนชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกของอ่าวไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12 องศา 3 ลิปดา ถึง 13 องศา 20 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 6 ลิปดา ถึง 100 องศา 6 ลิปดาตะวันออก โดยมีส่วนที่กว้างที่สุดวัดได้ 103 กิโลเมตรจากทิศตะวันออกถึงตะวันตก และส่วนที่ยาวที่สุดวัดได้ 80 กิโลเมตร จากทิศเหนือ-ใต้ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 ระยะทางประมาณ 123 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงดังนี้ (ดังแผนที่ 3.1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศพม่า (เมียนมาร์)

จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 8 อำเภอ อำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุด คือ อำเภอแก่งกระจาน 2,500.478 ตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 1,249.799 ตารางกิโลเมตร อำเภอท่ายาง 736 ตารางกิโลเมตร อำเภอชะอำ 660.662 ตารางกิโลเมตร อำเภอเขาย้อย 305.648 ตารางกิโลเมตร อำเภอบ้านลาด 298.138 ตารางกิโลเมตร อำเภอเมือง 283.901 ตารางกิโลเมตร และอำเภอที่มีพื้นที่น้อยที่สุด คือ อำเภอบ้านแหลม มีพื้นที่ 189.885 ตารางกิโลเมตร โดยมีอำเภอเมืองเป็นศูนย์กลาง อำเภอมีระยะห่างจากจังหวัดมากที่สุด คือ อำเภอ แก่งกระจาน อำเภอชะอำ อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาย้อย อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด ตามลำดับต่าง ๆ ดังตาราง 3.1

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชบุรี แผนทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี

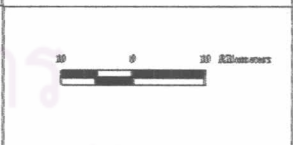

แผนที่ 3.1 วิชาเขตและที่ตั้ง ที่ตั้ง จังหวัดเพชรบุรี

สัญลักษณ์

ขอบเขตอำเภอ

- อ.แก่งกระจาน
- อ.เขาย้อย
- อ.ท่ายาง
- อ.ชะอำ
- อ.บ้านลาด
- อ.บ้านแหลม
- อ.เมืองเพชรบุรี
- อ.หนองหญ้าปล้อง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.1 รายชื่ออำเภอ พื้นที่ ในจังหวัดเพชรบุรี และระยะทางห่างจากจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะทางห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองเพชรบุรี	283.901	0.40
ท่ายาง	736.667	17.00
เขาย้อย	305.648	22.00
บ้านแหลม	189.885	12.00
บ้านลาด	298.138	6.00
ชะอำ	660.662	40.00
หนองหญ้าปล้อง	1,249.799	35.00
แก่งกระจาน	2,500.478	52.00

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 เขต ดังนี้ คือ (แผนที่ 3.2)

(1) เขตภูเขาและที่ราบสูง ด้านตะวันตกของจังหวัดเพชรบุรีเป็นเขต

เทือกเขาสูงชัน ที่มีเทือกเขาตะนาวศรีทอดยาวเป็นพรมแดนขวางกั้นกับสหภาพพม่า มีพื้นที่ป่าไม้ปกคลุมเป็นบริเวณกว้างต่อเนื่องกันกับผืนป่าของพม่า จึงเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำและลำธารหลายสาย ที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปราณบุรี แม่น้ำบางกรวย ห้วยแม่ประจันต์ และห้วยแม่ประโดน เป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ 5,918 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1.8 ล้านไร่ ครอบคลุมเนื้อที่ตั้งแต่อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน มาจนถึงอำเภอท่ายาง ถัดจากเขตเขาสูงด้านตะวันตก ลงมาทางตอนกลางและตอนเหนือ ยังมีแนวเขาเตี้ย ๆ ในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้องต่อกับอำเภอเขาย้อย ปรากฏเป็นเขาลูกโดดหินปูนเป็นจำนวนมากไหลกระจายในพื้นที่ ต่อเนื่องจากอำเภอเขาย้อย มายังอำเภอเมือง อำเภอบ้านลาด และมีแนวภูเขาหินปูนและหินแกรนิตในอำเภอท่ายางและแก่งกระจาน จนมาถึงอำเภอชะอำซึ่งมีเขาหินปูนซึ่งเป็นแหล่งผลิตปูนซีเมนต์ในอำเภอชะอำ จากลักษณะเขาลูกโดดที่กระจายเป็นบริเวณกว้างทำให้เกิดที่ราบระหว่างภูเขาเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานและเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ

(2) เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดของจังหวัด เนื่องจากแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านพื้นที่หลายอำเภอ ตั้งแต่เขตอำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอเมืองเพชรบุรี ไปออกอ่าวไทยที่อำเภอบ้านแหลม มีความยาวทั้งสิ้น 210 กิโลเมตร ทำให้ที่ราบลุ่มแม่น้ำสองฝั่งเป็นแหล่งทำนาและปลูกพืชผักผลไม้ที่สำคัญของจังหวัด

(3) **เขตที่ราบฝั่งทะเล** พื้นที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัด เพชรบุรี ซึ่งติดต่อกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนในเป็นระยะทางยาว 82 กิโลเมตร มีเนื้อที่ในอำเภอ บ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ บริเวณนี้จัดเป็นเขตที่มีการทำประมงและการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยฝั่งทะเลตะวันออกนี้มีลักษณะภูมิประเทศที่สามารถแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะชัดเจน คือ บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ตั้งแต่ปากแม่น้ำบางตะนูน อำเภอบ้านแหลม มาจนถึงแหลมผักเบี้ย เป็นหาดโคลน และที่ราบชายฝั่งทะเลตอนใต้ ซึ่งเริ่มจากใต้แหลมผักเบี้ยลงมาก็คือ แหลมหลวงไปจนถึงสุดชายหาดในอำเภอชะอำ ติดต่อกับอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นหาดทรายสวยงาม

3.1.3 ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยาของจังหวัดเพชรบุรี จากการศึกษาโดยกรมทรัพยากรธรณี ประกอบด้วย หินอัคนี หินแกรนิต หินแกรนิตไดโอดไรต์ หินไนส์และหินชีสต์ ซึ่งพบบริเวณภูเขาทางด้านตะวันตกของเทือกเขาตะนาวศรี นอกจากนี้ยังมีหินชั้นและหินแปรซึ่งประกอบด้วยตะกอนดินและหินตะกอน เช่น หินชุดราชบุรี หินชุดแก่งกระจาน และหินชุดกาญจนบุรี เป็นต้น ลักษณะทางธรณีวิทยากายภาพ (Physical Geology) และธรณีวิทยาโครงสร้าง (Structural Geology) สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ตามลักษณะการจัดตัวของหิน มีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่ด้านตะวันตกบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีและตามแนวพรมแดนไทย-สหภาพพม่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง มีมุมเทของหินตั้งแต่ 30 -70 องศา ประกอบด้วยหินโคลนหินทราย หินกรวยไสต์ หินแกรนิต แร่เฟลด์สปาร์ หินชนวน หินฟิลไลต์และหินปูน บริเวณชายแดนที่ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ พบหินแกรนิตที่มีเนื้อละเอียดจนถึงเนื้อหยาบ ตลอดจนแร่ไบโอไทต์ และมัสโคไวท์ บริเวณด้านตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ของกลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี พบรอยเลื่อน (Faults) พาดผ่านในแนวตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นหน่วยดินเขาพระชุดแก่งกระจาน (Kaeng Krachan Group) จัดอยู่ในยุคคาร์บอนิเฟอรัส ดีโนเวียน (Carboniferous Devonian)

(2) พื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำ เป็นบริเวณชั้นกรวดทรายประกอบด้วย หินมน หินร่วน และเม็ดของหินควอร์ไซต์ หินควอร์ต หินเซอร์ต หินชนวน หินทรายและหินแกรนิต ที่สะสมตัวตามไหล่เขา นอกจากนี้ยังพบดินลูกรังอยู่ด้านบนและระดับที่สูงกว่าในบางบริเวณเป็นหน่วยหินท่าตะคล้อ (Tha Takhroa) ชุดแม่กลองจัดอยู่ในยุคควอเทอร์นารี

(3) พื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดอ่าวไทย ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเกิดจากการสะสมตัวของตะกอนน้ำพัดพา (Alluvial Deposits) ประกอบด้วย กรวด ทรายของแม่น้ำ ทรายแป้ง ดินโคลน จัดอยู่ในยุคควอเทอร์นารี

3.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดเพชรบุรีมีอากาศอบอุ่นตลอดปีไม่ร้อนหรือหนาวจัด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูงทางด้านตะวันตกและมีชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก โดยมีลักษณะภูมิอากาศดังต่อไปนี้

- **ฤดูกาล** ลักษณะอากาศของจังหวัดเพชรบุรี แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนพฤศจิกายน เป็นช่วงที่มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกเป็นครั้งคราว และอากาศชุ่มชื้น

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม - เดือนมกราคม เป็นฤดูของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน มีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว ตามความกดอากาศสูงในประเทศจีนมีกำลังแรง และแผ่บริเวณลงมา

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน ฤดูนี้เป็นช่วงของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ พัดปกคลุมทำให้มีอากาศร้อน

- **อุณหภูมิ** ในปี 2545 มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ 26.98 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิสูงสุดเท่ากับ 34.61 องศาเซลเซียส ในเดือนกรกฎาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเท่ากับ 18.1 องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม ในปี 2546 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.17 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยวันสูงสุด 36.5 องศาเซลเซียส (วันที่ 5 สิงหาคม 2546) วันต่ำสุด 16.5 องศาเซลเซียส (วันที่ 14 มกราคม 2546)

- **ปริมาณน้ำฝน** ตลอดทั้งปี 2545 ปริมาณน้ำฝนตลอดปีเท่ากับ 882.5 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนมีนาคม 168 มิลลิเมตร ส่วนช่วงเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ไม่มีฝนตกเลย มี จำนวนวันที่ฝนตกทั้งสิ้น 100 วัน ในเดือนสิงหาคม มากที่สุด คือ 20 วัน (ดังตาราง 3.2)

- **ความชื้นสัมพัทธ์** ปี พ.ศ. 2545 ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ 75.1

เปอร์เซ็นต์ โดยมีค่าต่ำสุดในเดือนมกราคม 59.3 เปอร์เซ็นต์ และมีค่าสูงสุดในเดือน ตุลาคม 89.3 เปอร์เซ็นต์

ตาราง 3.2 อุณหภูมิ จำนวนวันฝนตก และปริมาณน้ำฝน ปี 2545

เดือน	ปริมาณน้ำฝนรวม ตลอดเดือน (มม.)	จำนวนวันที่ ฝนตก	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		ความชื้นสัมพัทธ์	
			ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ยสูงสุด
ทั้งปี	882.5	100	18.1	37.5	64.7	86.3
มกราคม	-	-	18.1	33.7	59.3	83.9
กุมภาพันธ์	-	-	21.3	31.9	68.1	85.3
มีนาคม	168.4	3	21.2	34.5	70.7	87.0
เมษายน	40.9	3	24.2	34.3	65.6	84.9
พฤษภาคม	108.4	10	23.8	35.6	67.1	85.8

ตาราง 3.2 (ต่อ)

มิถุนายน	52.3	16	25.0	36.9	64.3	84.7
กรกฎาคม	68.8	15	23.7	37.5	60.0	82.6
สิงหาคม	73.7	20	23.9	34.7	65.3	86.7
กันยายน	144.0	14	23.2	33.9	67.8	87.5
ตุลาคม	51.8	9	22.0	34.1	63.0	89.3
พฤศจิกายน	136.9	8	20.8	34.0	63.5	89.2
ธันวาคม	37.3	2	21.8	34.3	62.1	88.2

ที่มา : สถานีตรวจอากาศเพชรบุรี กรมอุตุนิยมวิทยา

3.1.5 การบริหารการปกครอง

จังหวัดเพชรบุรี มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ

คือ

1) การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยหน่วยงานสังกัดส่วนกลางซึ่งมาตั้งหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 75 ส่วนราชการ

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ ส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับจังหวัด และอำเภอจัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการเป็น 2 ระดับ คือ

- ระดับจังหวัด ประกอบด้วยหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด และหน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด (ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง) หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดของจังหวัดเพชรบุรีมีทั้งสิ้น 33 หน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย 8 หน่วยงาน และสังกัดกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ 25 หน่วยงาน

- ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 8 อำเภอ (93 ตำบล 696 หมู่บ้าน) สำหรับรายชื่ออำเภอทั้ง 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอแก่งกระจาน

3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยการจัดองค์กรราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมี 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี 1 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 69 แห่ง (อบต.ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง อบต.ชั้น 4 จำนวน 5 แห่ง อบต.ชั้น 5 จำนวน 63 แห่ง)
- เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองเพชรบุรี
- เทศบาลตำบล 10 ได้แก่ เทศบาลชะอำ เทศบาลหาดเจ้าสำราญ เทศ

บาลหัวสะพาน เทศบาลท่ายาง เทศบาลหนองจอก เทศบาลบ้านแหลม เทศบาลบางตะบูน
เทศบาลนายาง เทศบาลบ้านลาด เทศบาลเขาย้อย (ดังแผนที่ 3.4)

3.1.6 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 8 อำเภอ 93 ตำบล และ 694 หมู่บ้าน มีเทศบาล
แบ่งเป็น เทศบาลเมือง 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองเพชรบุรี และเทศบาลตำบล 10 แห่ง มีสภาตำบล
62 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 69 แห่ง อำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ อำเภอแก่งกระจาน
2,500.48 ตร.กม. อำเภอหนองหญ้าปล้อง 1,249.80 ตร.กม. และอำเภอท่ายาง 736.667 ตร.กม.
ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่น้อยที่สุดคือ อำเภอบ้านแหลม 189,885 ตร.กม. (ดังตาราง 3.3)

ตาราง 3.3 การแบ่งเขตการปกครองของพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน (แห่ง)	เทศบาล (แห่ง)	สุขาภิบาล เป็นเทศบาล (แห่ง)	สภาตำบล (แห่ง)	อบต (แห่ง)
อำเภอเมืองเพชรบุรี	283.901	24	183	3	2	3	17
อำเภอชะอำ	660.622	9	67	2	1	-	5
อำเภอบ้านแหลม	189.885	10	72	2	2	-	9
อำเภอบ้านลาด	298.138	18	115	1	1	6	12
อำเภอเขาย้อย	305.648	10	57	1	1	-	8
อำเภอท่ายาง	736.667	12	119	2	2	1	10
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	1,249.80	4	30	-	-	1	3
อำเภอแก่งกระจาน	2,500.48	6	51	-	-	1	5
รวมทั้งจังหวัด	6,225.178	93	694	11	9	12	69

ที่มา : สำนักงานบริหารทะเบียน กรมการปกครอง

3.2 ลักษณะทางประชากร

3.2.1 โครงสร้างประชากร

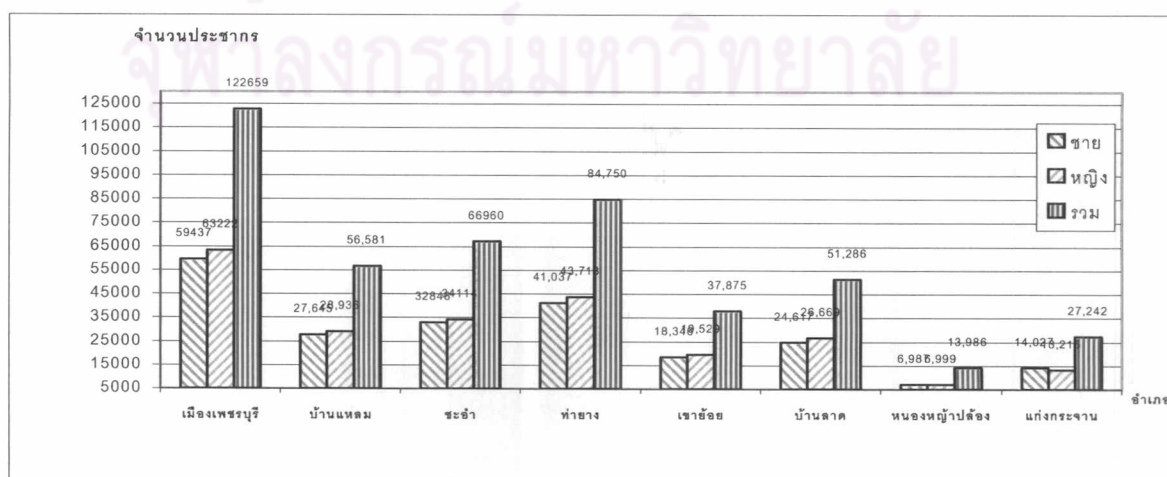
จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 ทั้งสิ้น 461,339 คน เป็นชาย 224,942 คน หญิง 236,397 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองเพชรบุรีมีประชากร 122,659 คนรองลงมาได้แก่ อำเภอท่ายางมีประชากร 84,750 คน และอำเภอชะอำมีประชากร 66,960 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง 13,986 คน (ดังตาราง 3.4)

ตาราง 3.4 จำนวนประชากร แยกตามเพศ รายอำเภอ และเขตเทศบาล ปี 2545

อำเภอ	จำนวนประชากร เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2545		
	ชาย	หญิง	รวม
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	15,606	15,920	31,526
อำเภอเมืองเพชรบุรี	43,831	47,302	91,133
รวมอำเภอ	59,437	63,222	122,659
อำเภอบ้านแหลม	27,645	28,936	56,581
เทศบาลชะอำ	14,467	14,833	29,300
อำเภอชะอำ	18,397	19,281	37,660
รวมทั้งอำเภอ	32,846	34,114	66,960
อำเภอท่ายาง	41,037	43,713	84,750
อำเภอเขาย้อย	18,346	19,529	37,875
อำเภอบ้านลาด	24,617	26,669	51,286
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	6,987	6,999	13,986
อำเภอแก่งกระจาน	14,027	13,215	27,242
รวม	224,942	236,397	461,339

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

รูปแผนภูมิ 3.1 จำนวนประชากรแบ่งตามเพศ แยกตามรายอำเภอ จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2545

3.2.2 ขนาด การกระจายตัว และความหนาแน่นของประชากร

ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ทั้งจังหวัดเท่ากับ 74.1 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ออำเภอมากที่สุด คือ อ.เมือง 432.04 คน ต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ อ.บ้านแหลม 297.96 คน ต่อตารางกิโลเมตร และอ.บ้านลาด 172.02 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรต่ำสุด คือ อ.หนองหญ้าปล้อง 11.19 คนต่อตารางกิโลเมตร ดังตาราง 3.5

ตาราง 3.5 แสดงความหนาแน่นของประชากรรายอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่นประชากร (คน / ตร.กม.)
รวมทั้งจังหวัด	6,225.178	461,339	74.10
อ.เมืองเพชรบุรี	283.901	122,659	432.004
อ.ท่ายาง	736.667	84,750	115.04
อ.เขาย้อย	305.648	37,875	123.91
อ.บ้านแหลม	189.885	56,581	297.96
อ.บ้านลาด	298.138	51,286	172.02
อ.ชะอำ	660.662	66,960	101.35
อ.หนองหญ้าปล้อง	1,249.799	13,986	11.19
อ.แก่งกระจาน	2,500.478	27,242	294.30

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบุรี

3.2.3 การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น

จำนวนการเกิดของประชากรจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปี 2544 จำนวนเท่ากับ 4,676 คน จำนวน คนตาย 3,036 คน มีจำนวนคนย้ายเข้า จำนวน 22,095 คน และจำนวนคนย้ายออกเท่ากับ 19,465 คน คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรเมื่อเทียบกับปี 2544 คิดเป็นร้อยละ 0.50 อำเภอที่มีจำนวนประชากรเกิดมากที่สุด คือ อำเภอเมือง 3,213 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรตายมากที่สุด อำเภอเมือง 798 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรย้ายเข้ามามากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง 6,721 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรย้ายออกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง 7,586 คน อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรมากที่สุดเมื่อเทียบกับปี 2545 กับปี 2544 มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาย้อย คิดเป็นร้อยละ 16.01 ตามลำดับ ดังตาราง 3.7

3.2.4 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

ปี พ.ศ. 2545 จำนวนประชากรในเขตเทศบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 158,158 คน เป็นชาย 76,945 คน หญิง 81,240 คน คนส่วนประชากรนอกเขตเทศบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 303,154 คน คิดเป็นสัดส่วนประชากรในเขตเทศบาลต่อประชากรนอกเขตเทศบาลเท่ากับ 34.29:65.71 ใน

เขตเทศบาลมีอัตราส่วนประชากร ชายต่อประชากรหญิง 100 คนเท่ากับ 94.71 นอกเขตเทศบาล มีสัดส่วนประชากรชายต่อประชากรหญิง 100 คนเท่ากับ 95.39

อำเภอที่มีอัตราประชากรในเขตเทศบาล ต่อจำนวนประชากรนอกเขตเทศบาล มากที่สุด ได้แก่ อำเภอชะอำ 69.52 : 30.48 อำเภอเขาย้อย 41.13 : 58.87 อำเภอท่ายาง 37.34 : 62.66 อำเภอบ้านแหลม 6.14 : 63.86 อำเภอเมือง 33.14 : 33.86 ส่วนอำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอแก่งกระจาน สัดส่วนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่อจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล เป็นเท่ากับ 0 : 100

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรชายต่อประชากรหญิง 100 พบว่า อำเภอแก่งกระจานมีสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 100 คนมากที่สุด คือ 106.14 คน ต่อจำนวนประชากรหญิง 100 คน ส่วนอำเภอที่มีสัดส่วนประชากรชายต่อประชากรหญิง 100 น้อยที่สุด คือ อำเภอบ้านลาด คิดเป็นชาย 92.30 ต่อจำนวนประชากรหญิง 100 คน ดังตาราง 3.8

3.2.5 แรงงานและการจ้างงาน

สถิติข้อมูลประชากรและกำลังแรงงานจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2545 จากจำนวนประชากร 461,339 คน มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน 241,788 คน คิดเป็นร้อยละ 52.41 โดยเป็นผู้ที่มีงานทำ 239,854 คน คิดเป็นร้อยละ 99.20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และเป็นผู้ไม่มีงานทำ 1,934 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยผู้ที่มีงานทำสามารถจำแนกออก เป็นผู้ที่ทำงานในภาคเกษตรจำนวน 90,017 คิดเป็นร้อยละ 37.53 และผู้ที่ทำงานอยู่นอกภาคเกษตรจำนวน 149,837 คน คิดเป็นร้อยละ 62.47 ส่วนผู้ที่ไม่มีงานทำสามารถแบ่งออกได้ เป็น ผู้ที่ไม่มีงานแต่พร้อมจะทำงานมีจำนวน 967 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 และผู้ที่หางานทำแต่ยังไม่ได้งานคิดเป็น 49.98 ของจำนวนคนที่ไม่มีงานทำ ดังตาราง 3.9

3.2.6 การเปลี่ยนแปลงประชากร

การจำแนกประชากรตามหมวดอายุจำนวนประชากร จำแนกออกเป็นเป็นวัยต่าง ๆ และคิดเป็นร้อยละของประชากรรวมทั้งหมดของจังหวัดดังนี้(คิดจากประชากร 461,339 คน ชาย 224,942 หญิง 236,397 คน)อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรจังหวัดเพชรบุรี เมื่อจำแนกกลุ่มอายุประชากรของจังหวัดเพชรบุรีออกเป็นประชากรวัยเด็กต่ำกว่า 15 ปี และวัยสูงอายุเกินกว่า 65 ปี หรือรวมเรียกว่าวัยพึ่งพา และประชากรอายุ 15 - 65 ปี หรือวัยทำงาน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร และภาวะในการเลี้ยงดู โดยอัตราส่วนภาวะการเลี้ยงดูลดลง คือ ในปี พ.ศ.2533 มีค่าเท่ากับ 0.51 ลดลงเป็น 0.41 ในปี พ.ศ.2545 (ตาราง 3.10)

ตาราง 3.7 จำนวนประชากร คนเกิด คนตาย คนย้ายเข้า คนย้ายออก อัตราการเปลี่ยนแปลงและความหนาแน่นของประชากร จำแนกตามเขตการปกครอง เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2545

อำเภอ	จำนวน คนเกิด	จำนวน คนตาย	จำนวน คนย้ายเข้า	จำนวน คนย้ายออก	อัตราการเปลี่ยนแปลง ของประชากร เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว	ความหนาแน่น ของประชากร (ต่อ ตร.กม.)
จังหวัดเพชรบุรี	4,676	3,036	22,095	19,465	0.50	74.10
ในเขตเทศบาล	4,004	1,026	7,749	9,563	0.07	1,388.29
นอกเขตเทศบาล	672	1,010	14,346	9,902	0.72	49.59
อำเภอเมืองเพชรบุรี	3,213	798	6,721	7,586	0.49	432.04
เทศบาลเมืองเพชรบุรี	3,018	208	1,547	4,044	-1.24	5,965.18
เทศบาลตำบลห้วยสะพาน	0	24	169	112	0.47	315.55
เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ	1	22	205	128	0.90	229.71
นอกเขตเทศบาล	194	544	4,800	3,302	1.16	294.30
อำเภอแก่งกระจาน	215	125	1,500	1,090	1.67	10.89
อำเภอเขาย้อย	99	304	1,655	1,310	16.01	123.91
เทศบาลตำบลเขาย้อย	98	121	658	651	-0.25	389.45
นอกเขตเทศบาล	1	183	997	659	0.44	83.93
อำเภอชะอำ	286	385	3,466	2,818	0.72	101.35
เทศบาลตำบลชะอำ	279	162	1,840	1,592	1.09	266.36
เทศบาลตำบลนายาง	1	102	699	587	0.08	91.34
นอกเขตเทศบาล	6	121	927	639	0.73	56.41
อำเภอท่ายาง	443	588	3,137	1,546	0.24	115.04
เทศบาลตำบลท่ายาง	428	189	1,046	1,243	-0.24	366.44
เทศบาลตำบลหนองจอก	0	22	113	69	0.37	561.45
นอกเขตเทศบาล	15	377	1,978	1,234	0.50	81.33
อำเภอบ้านลาด	132	360	2,451	1,635	0.59	172.02
เทศบาลตำบลบ้านลาด	0	19	653	286	11.45	1,074.59
นอกเขตเทศบาล	132	341	1,798	1,349	-0.07	162.62
อำเภอบ้านแหลม	183	387	2,392	1,960	0.01	297.96
เทศบาลตำบลบางตะบูน	0	48	258	289	-1.02	782.32
เทศบาลตำบลบ้านแหลม	197	109	561	562	-0.39	2,725.43
นอกเขตเทศบาล	4	230	1,573	1,109	0.34	204.44
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	105	89	773	520	1.39	11.19

*ไม่มีข้อมูล

ที่มา : กรมการปกครอง

ตาราง 3.8 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจำแนกตามเพศและสัดส่วนเพศ ปี 2545

อำเภอ	อัตราส่วนร้อยละ	รวม	จำนวนประชากร		สัดส่วนเพศ*
			ชาย	หญิง	
จังหวัดเพชรบุรี		461,339.00	224,942.00	236,397.00	95.15
ในเขตเทศบาล	34.29	158,158.00	76,945.00	81,240.00	94.71
นอกเขตเทศบาล	65.71	303,154.00	147,997.00	155,157.00	95.39
อำเภอเมืองเพชรบุรี		122,659.00	59,437.00	63,222.00	94.01
ในเขตเทศบาล	33.14	40,661.00	20,007.00	20,654.00	96.87
นอกเขตเทศบาล	66.86	81,998.00	39,430.00	42,568.00	92.63
อำเภอยาง		84,750.00	41,037.00	43,713.00	93.78
ในเขตเทศบาล	37.34	31,644.00	15,088.00	16,556.00	91.13
นอกเขตเทศบาล	62.66	53,106.00	25,949.00	27,157.00	95.55
อำเภอบ้านลาด		51,286.00	24,617.00	26,669.00	92.30
ในเขตเทศบาล	6.43	3,299.00	1,561.00	1,738.00	89.82
นอกเขตเทศบาล	93.52	47,987.00	23,056.00	24,931.00	92.48
อำเภอชะอำ		66,960.00	32,846.00	34,114.00	96.28
ในเขตเทศบาล	69.52	46,553.00	22,796.00	23,757.00	95.95
นอกเขตเทศบาล	30.48	20,407.00	10,050.00	10,357.00	97.04
อำเภอเขาย้อย		37,875.00	18,346.00	19,529.00	93.94
ในเขตเทศบาล	41.13	15,578.00	7,478.00	8,100.00	92.32
นอกเขตเทศบาล	58.87	22,297.00	10,868.00	11,429.00	95.09
อำเภอบ้านแหลม		56,581.00	27,645.00	28,936.00	95.54
ในเขตเทศบาล	36.14	20,450.00	10,015.00	10,435.00	95.98
นอกเขตเทศบาล	63.86	36,131.00	17,630.00	18,501.00	95.29
อำเภอหนองหญ้าปล้อง		13,986.00	9,687.00	6,999.00	99.83
ในเขตเทศบาล	0	-	-	-	-
นอกเขตเทศบาล	100	13,986.00	9,687.00	6,999.00	99.83
อำเภอแก่งกระจาน		27,242.00	14,027.00	13,215.00	106.14
ในเขตเทศบาล	0	-	-	-	-
นอกเขตเทศบาล	100	27,242.00	14,027.00	13,215.00	106.14

หมายเหตุ สัดส่วนเพศ = จำนวนประชากรชายต่อจำนวนประชากรหญิง 100 คน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.9 สถิติข้อมูลประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

ประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
รวม	461,339	
1. เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	241,788	52.41
- เป็นผู้มีงานทำ	239,854	99.20
- เป็นผู้ไม่มีงานทำ	1,934	0.80
2. ผู้มีงานทำ	239,854	
- ทำงานในภาคเกษตร	90,017	37.53
- ทำงานนอกภาคเกษตร	149,837	62.47
- เป็นผู้รอฤดูกาล	-	-
3. ผู้ไม่มีงานทำ	1,934	
- ผู้ไม่หางานทำแต่พร้อมจะทำงาน	967	50.02
- ผู้หางานทำ	967	49.98

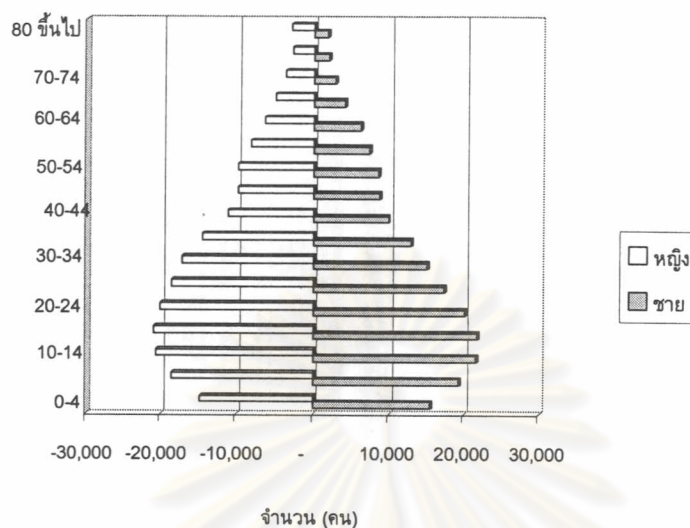
ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

เนื่องจากส่วนแบ่งประชากรวัยเด็กลดลง ในขณะที่ส่วนแบ่งของประชากรวัยทำงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว จะมีผลต่อความต้องการการบริการโครงสร้างพื้นฐาน การบริการทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งงาน และการบริการทางสังคมด้านต่างๆ

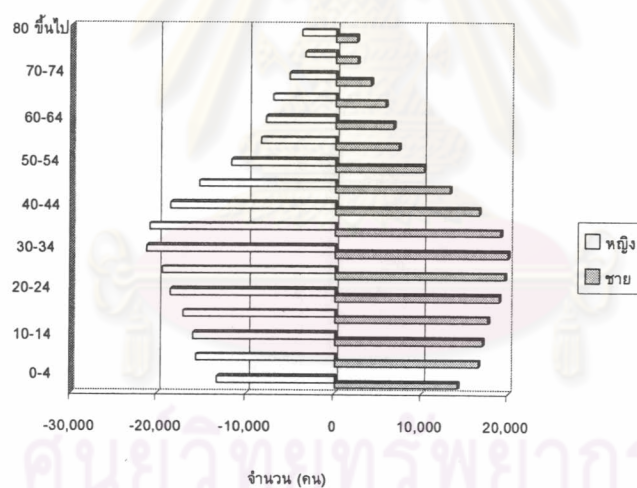
และเมื่อพิจารณาโครงสร้างประชากรโดยการแยกเพศ พบว่า จังหวัดเพชรบุรีมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนประชากรเพศชายต่อเพศหญิงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังแผนภูมิ 3.3 และ 3.4 โดยพบว่าในปี 2533 มีอัตราส่วนชายหญิงเท่ากับ 48.68 : 51.32 และในปี 2545 มีอัตราส่วนเท่ากับ 48.63 : 51.37

นอกจากนี้ โครงสร้างอายุของประชากรยังมีลักษณะของปิรามิดฐานแคบ และโป่งกลางทั้งสองปี แต่ในปี พ.ศ.2533 มีลักษณะที่ปลายแหลมกว่า ซึ่งรูปร่างลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงประชากรที่อยู่ในวัยทำงานมีมากกว่าประชากรวัยพึ่งพา ซึ่งการที่ประชากรวัยทำงานมากนั้นจะเป็นผลดีในการพัฒนาจังหวัด เพราะสามารถที่จะสร้างรายได้ เป็นกำลังทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าวัยพึ่งพา

แผนภูมิ 3.2 โครงสร้างประชากร จำแนกตามหมวดอายุและเพศ พ.ศ.2533

แผนภูมิ 3.3 โครงสร้างประชากร จำแนกตามหมวดอายุและเพศ พ.ศ.2545

ตาราง 3.10 แสดงสัดส่วนประชากรตามช่วงวัยของจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2533 และ 2545

หมวดอายุ	สัดส่วน (ร้อยละ)	
	2533	2545
วัยพึ่งพา 0 - 14 ปี	27.57	21.29
65 ปีขึ้นไป	6.25	7.93
วัยทำงาน 15 - 64 ปี	66.18	70.78
รวม	100.00	100.00
อัตราส่วนภาระเลี้ยงดู (วัยพึ่งพา/วัยทำงาน)	0.51	0.41

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2533และ2545

3.2.7 การคาดการณ์ประชากรในอนาคต

การคาดการณ์ประชากรในอนาคตของจังหวัดเพชรบุรี ได้ใช้ข้อมูลจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงประชากรในช่วงปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2545 เป็นหลัก ในการคำนวณเพื่อการคาดการณ์ประชากรตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึง พ.ศ.2555 รวมระยะเวลาในการคาดการณ์ประชากร 50 ปี ในการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมในการคาดการณ์ประชากร ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบแบบจำลองทั้ง 6 แบบจำลอง ได้แก่ Linear Model, Parabolic Model, Modified Exponential Model, Exponential Model, Gompertz Curve Model และ Logistic Curve Model โดยใช้การคำนวณหาความคลาดเคลื่อนร้อยละสัมบูรณ์เฉลี่ย (Mean Absolute Percentage Error; MAPE) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$MAPE = (\sum (|Y_0 - Y_C| / Y_0) * 100) / N$$

โดยที่ Y_0 = ตัวเลขประชากรจริง (Observed Value)

Y_C = ตัวเลขที่ได้จากการคาดการณ์โดยแบบจำลอง (Calculated Value)

N = จำนวนข้อมูล (ช่วงเวลา) ในอดีต

จากการคำนวณหาค่า MAPE ของทุกแบบจำลองในข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ค่า MAPE ของ Exponential Model มีค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด จึงเลือกใช้แบบจำลองนี้ในการคาดการณ์ประชากรในอนาคต (ระดับอำเภอ) ของจังหวัดเพชรบุรีซึ่งสมการของ Exponential Model คือ

$$\log Y_c = \log a + (\log b)X$$

โดยที่ Y_C = ประชากรจากการคาดการณ์

$$\log a = \sum (\log Y) / n$$

$$\log b = \sum (X \log Y) / \sum X^2$$

X = Index

n = จำนวนข้อมูล (ช่วงเวลา) ในอดีต

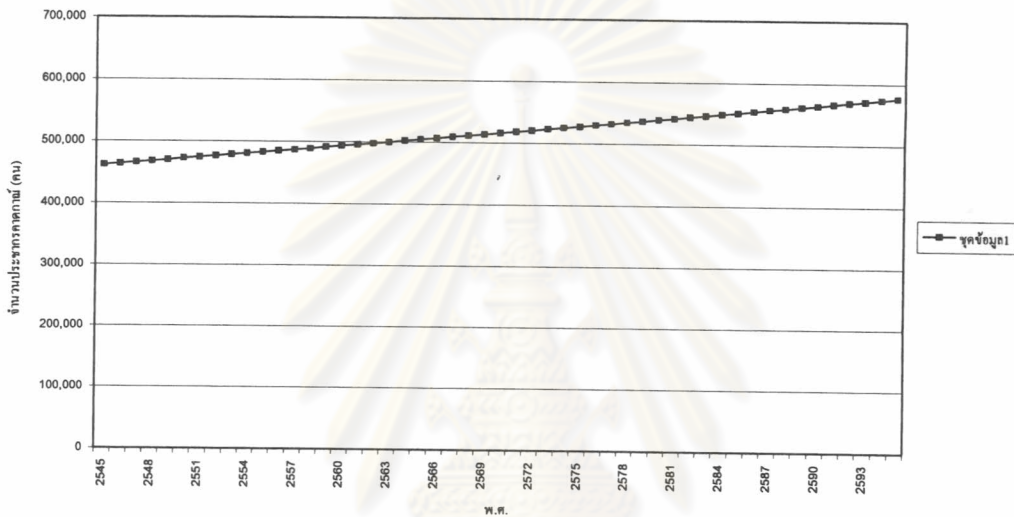
Y = ประชากรจริง (Observed Data)

จากการคาดการณ์ จากปี พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นการคาดการณ์ จนถึงปี พ.ศ.2555 รวมระยะเวลา 10 ปี พบว่า ประชากรของจังหวัดเพชรบุรีมีแนวโน้มที่จะเติบโตไปเรื่อยๆ ในลักษณะเส้นตรง ดังตาราง 3.14, รูปแผนภูมิ 3.5 โดยในปี พ.ศ.2550 ประชากรจะเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันเป็น 472,250 คน ในระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า หรือปี พ.ศ.2555 ประชากรจะเพิ่มขึ้นเป็น 482,788 คน

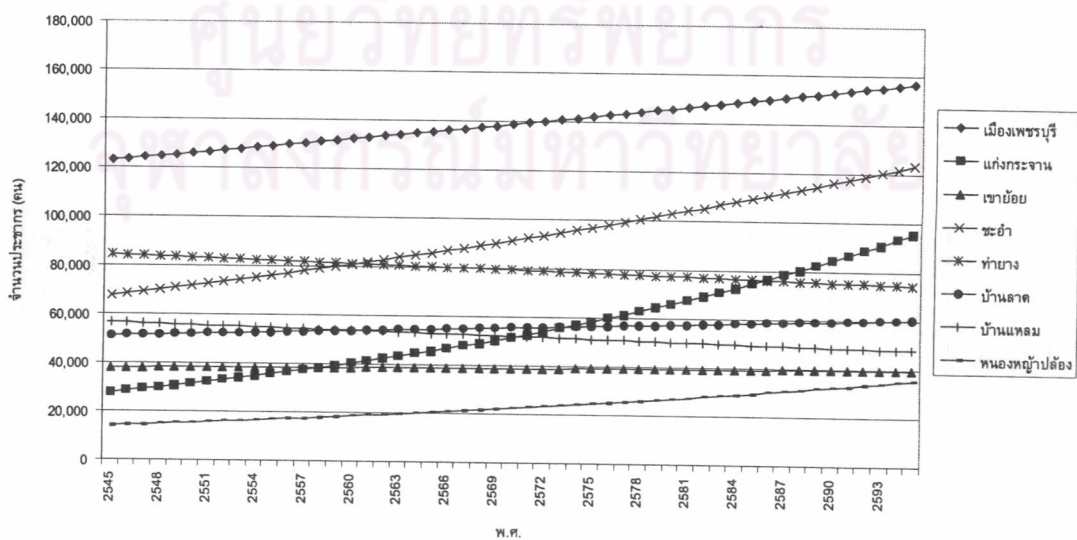
ในการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตในระดับอำเภอนั้น พบว่า อำเภอเมืองเพชรบุรี อ.แก่งกระจาน อ.เขาย้อย อ.ชะอำ อ.บ้านลาด และอ.หนองหญ้าปล้อง เป็นอำเภอที่

มีแนวโน้มของประชากรที่เพิ่มขึ้น มีเพียงอ.ท่ายางและอ.บ้านแหลมเท่านั้นที่ประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ดังตาราง 3.11, รูปแผนภูมิ 3.6 จากจำนวนประชากรที่คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับประชากรดังกล่าวทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการสังคมในด้านต่าง ๆ

แผนภูมิ 3.4 จำนวนประชากรในอนาคตของจังหวัดเพชรบุรี จากการคาดการณ์โดย Exponential Model พ.ศ.2545 ถึง พ.ศ.2555

แผนภูมิ 3.5 จำนวนประชากรในอนาคตของจังหวัดเพชรบุรีรายอำเภอ จากการคาดการณ์โดย Exponential Model พ.ศ.2545 ถึง พ.ศ. 2555

ตาราง 3.11 จำนวนประชากรในอนาคตของจังหวัดเพชรบุรี จากการคาดการณ์โดย Exponential Model พ.ศ.2545 ถึง พ.ศ.2595

พ.ศ.	จังหวัด / อำเภอ									
	จ.เพชรบุรี	เมืองเพชรบุรี	แก่งกระจาน	เขาย้อย	ชะอำ	ท่ายาง	บ้านลาด	บ้านแหลม	หนองหญ้าปล้อง	
2545	461,942	123,048	27,760	37,914	67,456	84,300	51,072	56,493	14,061	
2546	463,986	123,643	28,454	37,946	68,276	84,090	51,239	56,304	14,323	
2547	466,038	124,242	29,166	37,978	69,106	83,881	51,408	56,115	14,591	
2548	468,100	124,843	29,896	38,010	69,946	83,672	51,577	55,927	14,863	
2549	470,170	125,448	30,644	38,042	70,797	83,463	51,746	55,740	15,140	
2550	472,250	126,055	31,411	38,074	71,657	83,256	51,916	55,553	15,422	
2551	474,339	126,665	32,197	38,106	72,529	83,048	52,087	55,367	15,709	
2552	476,437	127,278	33,003	38,139	73,411	82,841	52,258	55,181	16,002	
2553	478,545	127,894	33,828	38,171	74,303	82,635	52,429	54,996	16,301	
2554	480,662	128,513	34,675	38,203	75,207	82,429	52,602	54,812	16,605	
2555	482,788	129,135	35,542	38,236	76,121	82,224	52,774	54,628	16,914	

ที่มา : จากการคาดการณ์

3.3 สภาพเศรษฐกิจ

3.3.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545 เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ได้ส่งผลถึงเศรษฐกิจในจังหวัดเพชรบุรีตามไปด้วย โดยการลงทุนในภาคสาขาการผลิตต่าง ๆ ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น สามารถสรุปภาพรวมผลิตภัณฑ์มวลรวมในจังหวัดเพชรบุรีได้ดังนี้ (ดังตาราง 3.12 และแผนภูมิ 3.7)

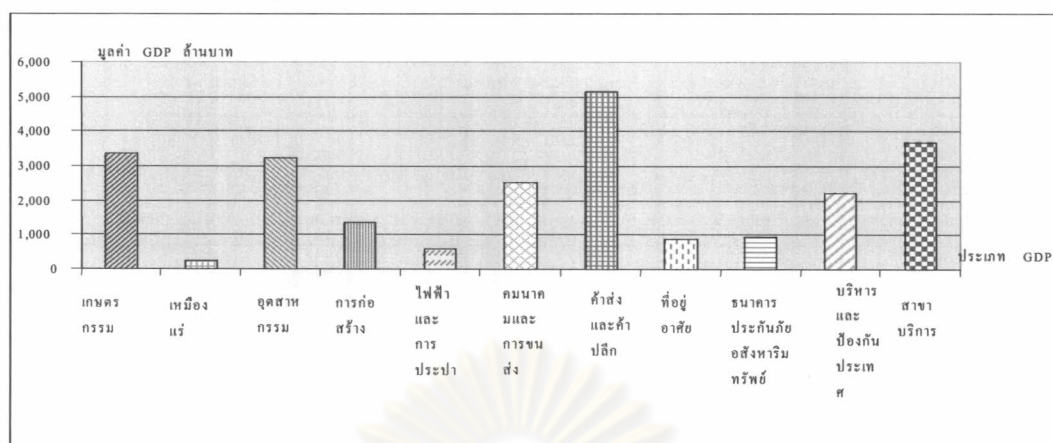
- **ภาคเกษตรกรรม** เป็นภาคเศรษฐกิจหลักของจังหวัดเพชรบุรี โดยในปี 2545 ภาค เกษตรกรรมมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 2,354 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2541 คิดเป็นร้อยละ 2.73 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของจังหวัดเพชรบุรี โดยมีสาขาการผลิตทางด้านเกษตรกรรมที่สำคัญ คือ (1) สาขาการเลี้ยงสัตว์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 1,742 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจาก ปี 2541 คิดเป็นร้อยละ 2.52 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด มี 3 ชนิด คือ ข้าว สับปะรด มะนาว ในปี 2544/45 มีพื้นที่ที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจรวมทั้งสิ้นประมาณ 688,614 ไร่ (2) สาขาปศุสัตว์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 329 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2541คิดเป็นร้อยละ 0.32 (3) สาขาประมง มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2541 คิดเป็นร้อยละ 0.24 สัตว์น้ำที่จับได้ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ หอยแครง หอยแมลงภู่ ปลากระพง กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ ปลาสวาย ปลานิล เป็นต้น

- **ภาคอุตสาหกรรม** มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 2,371 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2541 คิดเป็นร้อยละ 19.47 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอยู่ในอันดับที่ 2 ของจังหวัด ในปี 2545 มีจำนวนโรงงานเมื่อเทียบกับปี 2544 เพิ่มขึ้น 4 โรงงานเงินลงทุนลดลง 127,864,283 บาท คนงานลดลง 312 คน โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรมากที่สุดถึง 184 โรง มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 592 แห่ง มีจำนวนเงินลงทุน 24,172.97 ล้านบาท

- **ภาคพาณิชย์และบริการ** ในปี 2545 มีผู้ประกอบการนิติบุคคล ประเภทบริษัท ขอบจดทะเบียนจำนวน 44 ราย เงินลงทุน 826,550,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2544 เงินลงทุนที่จดทะเบียนเพิ่มขึ้น 419,400,000 บาท ขอบจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 44 ราย เงินลงทุน 69,560,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2544 เงินลงทุนที่จดทะเบียนลดลง 1,840,000 บาท

- **ภาคการเงิน** ในปี พ.ศ. 2545 ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเพชรบุรี ประมาณ 113,541.80 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 15,364.79 ล้านบาท คิดเป็น 11.91% สำหรับจำนวนเงินรับ-จ่าย ผ่านคลังจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545 ประมาณ 114,640.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 9,499.00 ล้านบาท คิดเป็น 9.03% เนื่องจากภาครัฐได้ใช้งบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้มีเงินผ่านคลังจังหวัดเพิ่มขึ้น

แผนภูมิ 3.6 แสดงสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2543

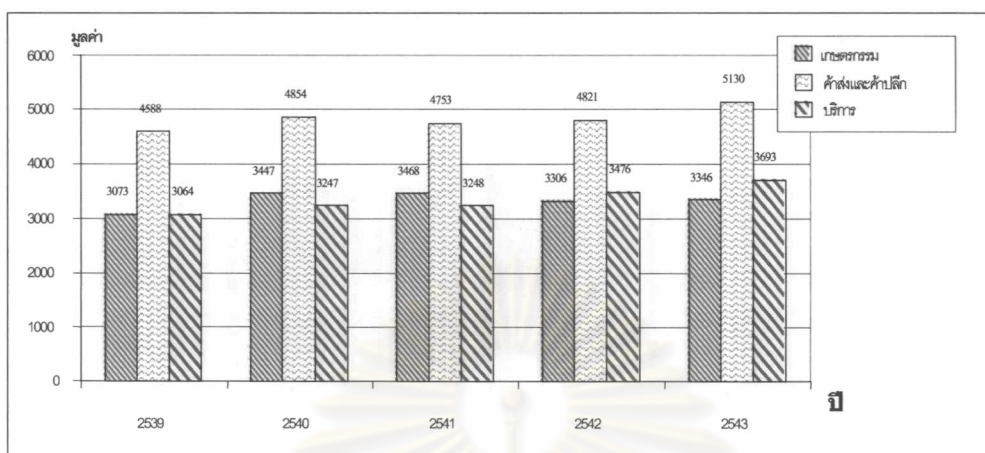
ตารางที่ 3.12 มูลค่าผลิตภัณฑ์ตามราคาตลาด จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2539 - 2543 จังหวัดเพชรบุรี

(ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2539	2540	2541	2542	2543
1. สาขาเกษตรกรรม	3,073	3,447	3,468	3,106	3,346
- กสิกรรม	2,216	2,617	2,628	2,227	2,451
- ปศุสัตว์	327	301	340	395	322
- ประมง	195	194	213	182	265
- ป่าไม้	12	8	4	3	5
- บริการทางการเกษตร	74	80	81	72	74
- การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	248	248	203	227	229
2. สาขาเหมืองแร่และยอหิน	337	387	358	409	208
3. สาขาอุตสาหกรรม	2,717	2,713	2,685	2,832	3,226
4. สาขาการก่อสร้าง	2,896	2,015	1,299	1,255	1,336
5. สาขาการไฟฟ้าและการประปา	460	451	512	553	590
6. สาขาการคมนาคมและการขนส่ง	2,557	2,810	2,334	2,357	2,507
7. สาขาการค้าส่งและค้าปลีก	4,588	4,854	4,753	4,821	5,130
8. สาขาธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1,486	1,670	1,536	810	881
9. สาขาที่อยู่อาศัย	861	877	901	965	926
10. สาขาบริหารและป้องกันประเทศ	1,781	1,774	1,918	1,930	2,225
11. สาขาบริการ	3,064	3,247	3,248	3,476	3,693
มูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ในจังหวัด (GPP)	23,821	24,245	23,009	22,515	24,067
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท) ต่อปี	55,919	56,384	53,140	51,522	54,573
ประชากร (1,000 คน)	426	430	433	437	441

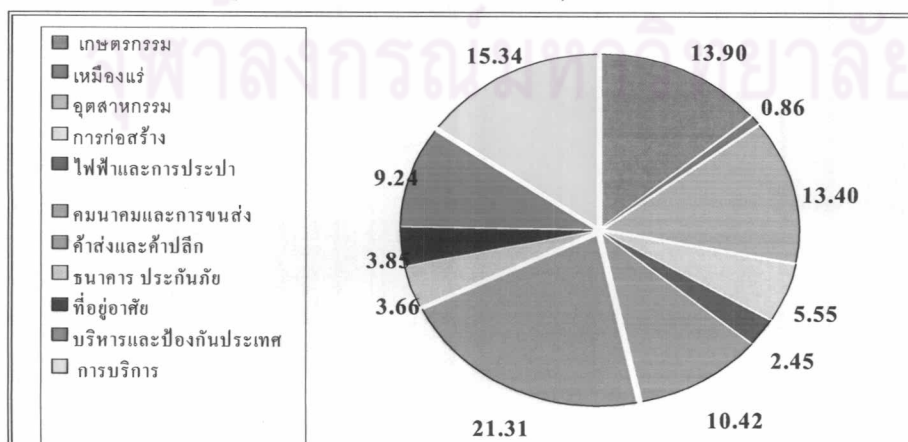
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิ 3.7 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม สูงสุดสามอันดับแรกของ จ.เพชรบุรี พ.ศ.2539-2543

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสาขาการผลิต ปี 2539 - 2543 มีมูลค่ารวมของผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเพิ่มขึ้นและลดลงตามการเปลี่ยนของภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยในปี 2539-2541 สาขาการผลิตที่มีการผลิตสูงสุดในจังหวัด ได้แก่ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาเกษตรกรรม และสาขาบริการ ตามลำดับ ต่อมาในปี 2542 สาขาการผลิตด้านการบริการได้เพิ่มขึ้นมาอยู่อันดับสองรองจากสาขาการค้าส่งและการค้าปลีก และสาขาเกษตรกรรมลดลงไปอยู่อันดับที่สาม ดังแผนภูมิ 3.8 โดยในปี 2543 มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเรียงลำดับดังนี้ คือ สาขาการค้าส่งค้าปลีก สาขาบริการ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาคมนาคมและการขนส่ง สาขาการบริหาร และการป้องกันประเทศ สาขาการก่อสร้าง สาขาที่อยู่อาศัย สาขานาการและการประกันภัย สาขาไฟฟ้าและประปา และสาขาเหมืองแร่ ตามลำดับ ดังแผนภูมิ 3.8

แผนภูมิ 3.8 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2543

3.3.2 การวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีโดยวิธีการวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน (Shift – Share Analysis)

ในการวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี โดยวิธีการวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน (Shift – Share Analysis) (ตาราง 3.13) พบว่า ถ้าจังหวัดเพชรบุรีมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราการเติบโตเท่ากับภาคตะวันตกแล้ว จะทำให้ได้รับส่วนแบ่ง (Regional Share) ตามฐานเศรษฐกิจที่มี จำนวน 14,020.57 ล้านบาท โดยภาคการค้าและบริการเป็นภาคการผลิตที่มีส่วนแบ่ง (Share) ของการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมมากที่สุด คิดเป็นมูลค่าถึง 8,700.07 ล้านบาท รองลงมาคือ ภาคเกษตรกรรม (6,318.42 ล้านบาท) และภาคอุตสาหกรรม (1,225.94 ล้านบาท) ตามลำดับ โดยสาขาการผลิตที่มีเติบโตเร็วกระจุกตัวอยู่ในจังหวัด(สาขาการผลิตที่มี P-shift เป็นบวก) ได้แก่ สาขาบริการทางการเกษตร สาขาสถิติกรรม สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ สาขาบริการ สาขาที่อยู่อาศัย สาขาเหมืองแร่และการขุดหิน และสาขาการแปรรูปสินค้าเกษตร (แผนภูมิ 3.10)

ส่วนสาขาการผลิตที่ได้เปรียบกว่า (ตาราง 3.14) เมื่อตั้งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี แทนที่จะตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก (สาขาการผลิตที่มี D-shift เป็นบวก) ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาประมง สาขาไฟฟ้าและประปา สาขาการธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ สาขาการคมนาคมขนส่ง สาขาปศุสัตว์ สาขาเหมืองแร่และการขุดหิน สาขาการก่อสร้าง สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการบริการ และสาขาการแปรรูปสินค้าเกษตรและยังสามารถวิเคราะห์ได้อีกว่า ในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีควรจะให้การผลิตในสาขาบริการทางการเกษตร สาขาสถิติกรรม และสาขาการแปรรูปสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่ทั้งเติบโตเร็ว และมีที่ตั้งที่เปรียบกว่าจังหวัดอื่น เป็นสาขาการผลิตหลัก ที่จะผลักดันให้เศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีมีการเติบโตยิ่งขึ้นต่อไป

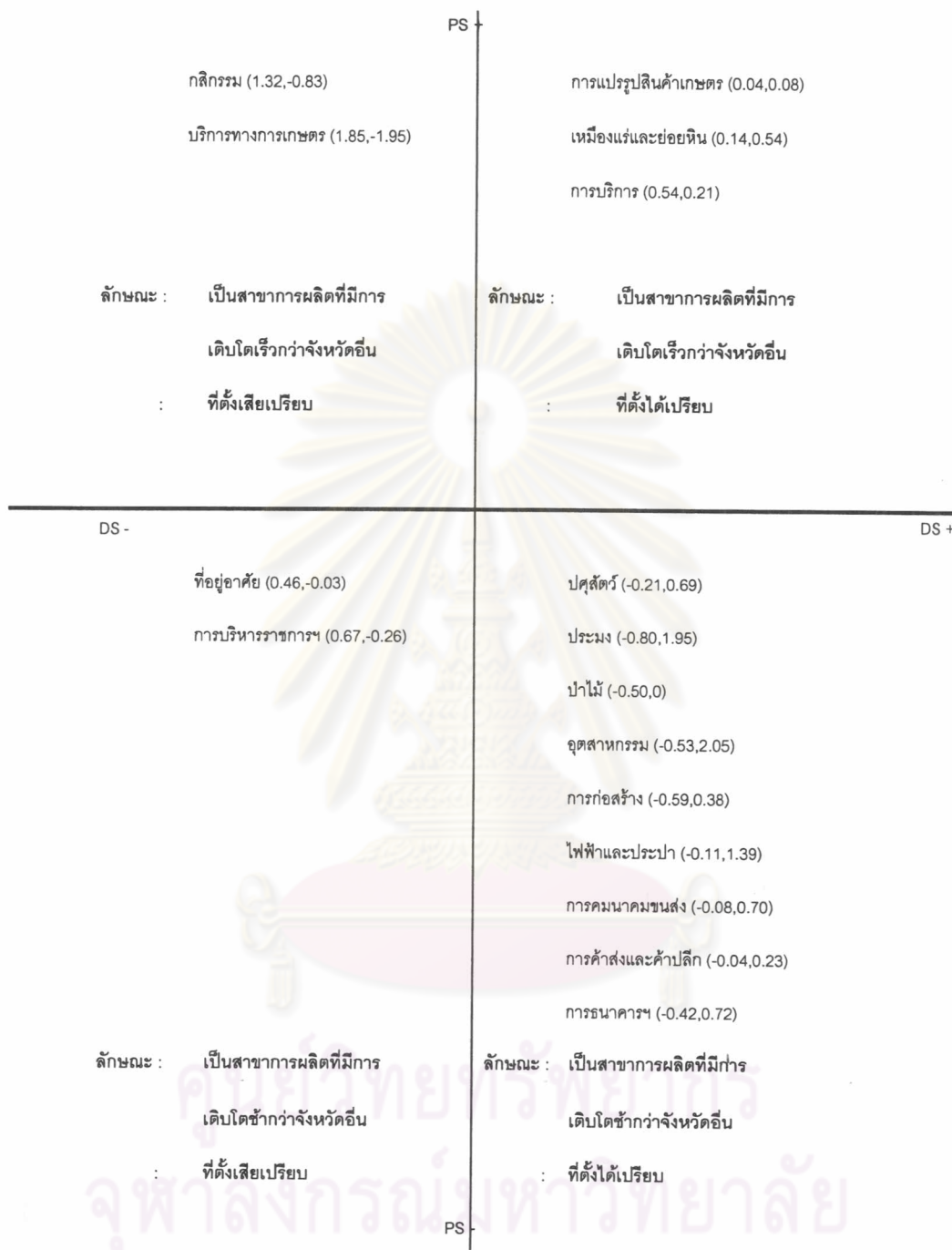
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.13 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน (Shift-Share Analysis) ของจังหวัดเพชรบุรี เปรียบเทียบกับภาคตะวันตก (ภาคกลางที่ พ.ศ.2531)

สาขาการผลิต	ภาคตะวันตก						จังหวัดเพชรบุรี						การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน		
	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)		สัดส่วน (ร้อยละ)		อัตรา		ผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)		สัดส่วน (ร้อยละ)		อัตรา		Regional Share	P-shift	D-shift
	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543	พ.ศ.2537	พ.ศ.2543			
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	113,755.00	122,356.00	100.00	100.00	0.76	0.76	13,035.00	19,889.00	100.00	100.00	5.26	5.26	14,020.57	0.30	0.21
ภาคเกษตรกรรม	20,585.00	36,099.00	18.10	29.50	7.54	7.54	3,603.00	5,456.00	27.64	27.43	5.14	5.14	6,318.42	0.68	-0.24
1.ปศุสัตว์	12,168.00	29,187.00	10.70	23.85	13.99	13.99	2,842.00	4,448.00	21.80	22.36	5.65	5.65	6,817.02	1.32	-0.83
2.ปศุสัตว์	2,706.00	2,331.00	2.38	1.91	-1.39	-1.39	292.00	454.00	2.24	2.28	5.55	5.55	251.53	-0.21	0.69
3.ประมง	2,755.00	755.00	2.42	0.62	-7.26	-7.26	40.00	89.00	0.31	0.45	12.25	12.25	10.96	-0.80	1.95
4.ป่าไม้	888.00	508.00	0.78	0.42	-4.28	-4.28	0.00	4.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	-0.50	0.00
5.บริการทางเกษตร	561.00	1,641.00	0.49	1.34	19.25	19.25	229.00	223.00	1.76	1.12	-0.26	-0.26	669.86	1.85	-1.95
6.การแปรรูปสินค้าเกษตร	1,507.00	1,677.00	1.32	1.37	1.13	1.13	200.00	238.00	1.53	1.20	1.90	1.90	222.56	0.04	0.08
ภาคอุตสาหกรรม	40,386.00	23,769.00	35.50	19.43	-4.11	-4.11	2,083.00	3,195.00	15.98	16.06	5.34	5.34	1,225.94	-0.49	0.95
7.เหมืองแร่และยอหิน	3,431.00	4,155.00	3.02	3.40	2.11	2.11	8.00	14.00	0.06	0.07	7.50	7.50	9.69	0.14	0.54
8.อุตสาหกรรม	28,968.00	15,750.00	25.47	12.87	-4.56	-4.56	803.00	2,086.00	6.16	10.49	15.98	15.98	436.59	-0.53	2.05
9.การก่อสร้าง	7,987.00	3,864.00	7.02	3.16	-5.16	-5.16	1,272.00	1,095.00	9.76	5.51	-1.39	-1.39	615.38	-0.59	0.38
ภาคการค้าและบริการ	52,784.00	62,488.00	46.40	51.07	1.84	1.84	7,349.00	11,238.00	56.38	56.50	5.29	5.29	8,700.07	0.11	0.35
10.ไฟฟ้าและประปา	2,868.00	2,776.00	2.52	2.27	-0.32	-0.32	214.00	504.00	1.64	2.53	13.55	13.55	207.14	-0.11	1.39
11.การคมนาคมขนส่ง	6,766.00	6,757.00	5.95	5.52	-0.01	-0.01	803.00	1,366.00	6.16	6.87	7.01	7.01	801.93	-0.08	0.70
12.การค้าส่งและค้าปลีก	19,934.00	20,575.00	17.52	16.82	0.32	0.32	2,375.00	2,996.00	18.22	15.06	2.61	2.61	2,451.37	-0.04	0.23
13.การธนาคาร *	5,478.00	3,587.00	4.82	2.93	-3.45	-3.45	500.00	687.00	3.84	3.45	3.74	3.74	327.40	-0.42	0.72
14.ที่อยู่อาศัย	4,782.00	7,361.00	4.20	6.02	5.39	5.39	767.00	1,156.00	5.88	5.81	5.07	5.07	1,180.65	0.46	-0.03
15.การบริหารราชการ *	4,059.00	7,070.00	3.57	5.78	7.42	7.42	1,117.00	1,656.00	8.57	8.33	4.83	4.83	1,945.60	0.67	-0.26
16.การบริการ	8,897.00	14,362.00	7.82	11.74	6.14	6.14	1,573.00	2,873.00	12.07	14.45	8.26	8.26	2,539.22	0.54	0.21

*ที่มา :สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

ตาราง 3.14 โครงสร้างและที่ตั้งสาขาการผลิต จากการพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวม ด้วยการวิเคราะห์ ส่วนแบ่ง และการโอน พ.ศ.2533 ถึง พ.ศ.2543

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

3.3.3 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี

1) การเกษตรกรรม

(1) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ การปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี แบ่งตามลักษณะและฤดูกาลปลูกพืชเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชผัก และไม้ผลไม่ยืนต้น เป็นต้น พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ประจำปี 2544/2545 - 2545/2546 ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มะนาว สับปะรด เป็นต้น (ดังตาราง 3.15 3.16)

- ข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก 2544/2545 มีพื้นที่เพาะปลูก 427,400 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 407,405 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 600 กิโลกรัม ต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 244,443 ตัน ปีการเพาะปลูก 2545/2546 มีพื้นที่เพาะปลูกลดลง เหลือ 384,486 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 384,486 ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 650 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็น 249,915 ตัน อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากที่สุดคือ เมืองเพชรบุรี ท่ายาง ชะอำ เขาย้อย บ้านลาด บ้านแหลม แก่งกระจาน และหนองหญ้าปล้อง ตามลำดับ

- ข้าวนาปรัง ปีการเพาะปลูก 2544/2545 มีพื้นที่เพาะปลูก 187,414 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 172,005 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 735 กิโลกรัม ต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 126,307 ตัน ปีการเพาะปลูก 2545/2546 มีพื้นที่เพาะปลูกลดลง เหลือ 119,754 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 119,754 ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 767 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น เป็น 91,852

- สับปะรด ปี การเพาะปลูก 2544/2545 มีพื้นที่เพาะปลูก 107,583 พื้นที่เก็บเกี่ยว 43,777 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 7,013 กิโลกรัม ต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 307,046 ตัน ปีการเพาะปลูก 2545/2546 มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 114,926 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 49,302 ไร่ ผลผลิตลดลงเป็น 6,700 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็น 330,343 ตัน อำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด คือ ชะอำ แก่งกระจาน ท่ายาง ตามลำดับ

- มะนาว ปีการเพาะปลูก 2544/2545 มีพื้นที่เพาะปลูก 33,101 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 32,219 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 2,492.12 กิโลกรัม ต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 80,293.70 ตัน ปีการเพาะปลูก 2545/2546 มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เป็น 33,877 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 32,642 ไร่ ผลผลิตลดลงเป็น 2,491.81 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็น 81,337.75 ตัน

อำเภอท่ายางและอำเภอบ้านลาดเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตมะนาว โดยจะมีพ่อค้าท้องถิ่นหรือพ่อค้าส่งมารับซื้อผลผลิตมะนาวส่งเข้าสู่ตลาด และมีเกษตรกรบางรายนำผลผลิตมาขายตลาดกลางสอง แห่ง คือ ตลาดกลางสหกรณ์การเกษตรเพชรบุรี อำเภอท่ายาง และตลาด

กลางสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด อำเภอบ้านลาด จากนั้นพ่อค้าจะส่งผลผลิตไปสู่ตลาดต่าง ๆ ของประเทศ โดยมีตลาดที่สำคัญได้แก่ ตลาดคลองเตย ตลาดไท และตลาดภาคใต้

● เกลือ จังหวัดเพชรบุรีมีการทำนาเกลือนในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง และ อำเภอชะอำ ในปีการผลิต 2545 มีพื้นที่ทำนาเกลือน ประมาณ 26,340 ไร่ ได้รับผลผลิตจำนวน 80,390 เกวียน ปริมาณผลผลิตเกลือนทะเลในแต่ละปีจะไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ และปัญหาสำคัญที่ชาวนาเกลือนได้รับ คือ ถูกแย่งจากเกลือนสินเธาว์โดยอุตสาหกรรมที่เคยเป็นตลาดเกลือนทะเลหันไปใช้เกลือนสินเธาว์แทน เนื่องจากมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกว่าและราคาถูกลงกว่า

ตาราง 3.15 แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว พื้นที่เสียหาย ผลผลิตรวม และมูลค่าการผลิต พ.ศ. 2546-2547

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)
ข้าว					
ข้าวนาปี	412,077	249,809	163,268	155,384	707
ข้าวนาปรัง	175,527	175,527	-	127,004	533
พืชไร่					
สับปะรด	134,755	55,711	3,134	360,031	1,620
อ้อยโรงงาน	56,147	42,248	1,015	432,553	199
พืชไร่รวม	219,244	109,473	6,333	807,962	-
พืชผัก					
พืชผักรวม	84,555	57,347	6,647	120,773	-

หมายเหตุ 1. ข้อมูลข้าวนาปี พืชไร่ พืชผัก ดัดยอดข้อมูลเดือนพฤษภาคม 2546 - เมษายน 2547

2. ข้อมูลข้าวนาปรัง ดัดยอดข้อมูล มกราคม - เมษายน 2546 เก็บเกี่ยว พฤษภาคม - สิงหาคม 2546

3. มูลค่ารวม เป็นข้อมูลจากการประมาณการ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.16 แสดงพื้นที่ปลูก ผลิตรวม และมูลค่าของไม้ยืนต้น ในจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545-2546

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก			ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)
	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	พื้นที่ไม่ให้ผล (ไร่)		
ไม้ผลไม้ยืนต้น					
มะนาว	42,394	34,378	8,016	43,970.14	2,006
มะม่วง	36,950	39,054	2,104	82,085.70	525
กล้วยน้ำว้า	25,543	19,434	6,109	283,210.45	214
ไม้ผลไม้ยืนต้นรวม	158,690	140,820	17,870	385,172.24	4,580

หมายเหตุ : 1. ข้อมูลไม้ผลไม้ยืนต้น ดัดยอดข้อมูล มกราคม - ธันวาคม 2546

2. มูลค่ารวม เป็นมูลค่าจากการประมาณการ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

(2) ปศุสัตว์

ผลผลิตทางด้านปศุสัตว์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2548 มีมูลค่าประมาณ 1,982 ล้านบาท การเลี้ยงปศุสัตว์ที่เป็นรายได้สำคัญ คือ การเลี้ยงโคนม โคเนื้อ สุกร และสัตว์ปีก โดยเป็นการเลี้ยงทั้งในรูปแบบรายย่อยและในรูปแบบฟาร์ม (ดังตาราง 3.17)

ตาราง 3.17 มูลค่าปศุสัตว์และผลผลิตปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2548

ชนิดสัตว์/ผลผลิต	เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	มูลค่าผลผลิตใน รอบปี(บาท)	รวมมูลค่าทั้งสิ้น (บาท)
โคนมและน่านมดิบ	551	9,709	210,000,000	150,000,000	360,000,000
โคเนื้อ-โคพื้นเมือง	10,550	10,550	1,150,000,000	560,000,000	1,810,000,000
สุกร	1,285	85,098	72,200,000	497,100,000	551,300,000
ไก่พื้นเมือง	15,831	641,227	29,800,000	89,500,000	119,300,000
ไก่ไข่	121	450,126	32,700,000	136,000,000	168,700,000
ไก่เนื้อ	94	978,584	-	484,000,000	484,000,000
เป็ดเนื้อ,เป็ดเทศ และเป็ดไข่	522	47,892	23,000,000	76,000,000	99,000,000
กระบือ	46	441	4,270,000	650,000	4,920,000
แพะ, แกะ	256	7,333	18,300,000	6,910,000	25,210,000
รวม	29,256	2,230,960	1,540,270,000	1,982,160,000	3,622,430,000

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี

(3) ประมง

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทย ตั้งแต่อำเภอบ้านแหลมจนถึงอำเภอบางแพ รวมระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร ทำให้อาชีพการประมงเป็นอาชีพที่มีความสำคัญสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชายฝั่งอำเภอบ้านแหลมเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงที่สำคัญของประเทศ ปี 2548 มีพื้นที่การทำประมงทั้งสิ้น 11,778.15 ไร่ มีครัวเรือนที่ทำการประมง 2,034 ครัวเรือน ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่จับได้ในจังหวัดเพชรบุรี เช่น ปลาน้ำจืด ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาแรด เป็นต้น ด้านประมงน้ำเค็มได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งขาว ปลากระพงขาว กุ้งกุลาดำ หอยแมลงภู่ หอยแครง เป็นต้น โดยมีพื้นที่การเลี้ยงหอยแครงมากที่สุด มีครัวเรือนประมงที่ทำการเลี้ยงหอยแครงทั้งสิ้น 327 ครัวเรือน รองลงมาได้แก่ การเลี้ยงปลานิล มีครัวเรือนที่ทำการเลี้ยงประมาณ 464 ครัวเรือน มี (ดังตาราง 3.18)

ตาราง 3.18 ข้อมูลประมง จังหวัดเพชรบุรี ปี 2548

สัตว์น้ำ	ปีพ.ศ.2548			
	พื้นที่ทำการประมง(ไร่)	ครัวเรือนที่ทำการประมง (ครัวเรือน)	ปริมาณการจับ (กก.)	ต้นทุนการผลิตต่อ ก.ก.
1. ปลาตะเพียน	247.2	170	252,720.80	104
3. ปลานิล	2,087.81	464	1,467,762.36	122
4. ปลาแรด	18.54	18	14,059.50	61
5. ปลาดุก	213.21	119	328,042.64	105
6. ปลาช่อน	368.74	206	410,752.67	159
9. จระเข้	108.15	13	7,416.00	195
10. ปลาสลิด	865.2	79	634,019.59	84
11. กุ้งก้ามกราม	77.25	35	77,868.00	202
12. กุ้งขาว	920.3	153	1,226,524.00	323
13. ปลากระพงขาว	77.25	33	64,467.70	202
14. กุ้งกุลาดำ	656.11	113	660,436.00	326
16. หอยแมลงภู่	716.47	304	8,015,593.90	2
17. หอยแครง	5,421.92	327	6,118,789.16	7
รวม	11,778.15	2,034	19,278,452.32	1,891

ที่มา :สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบุรี

(4) การทำเหมืองแร่

ในปี 2545 จังหวัดเพชรบุรีมีเหมืองแร่ จำนวน 25 เหมือง ผลิตแร่ได้ทั้งหมด 1,109,030 เมตริกตัน มูลค่าแร่ 127,596,540 บาท รายละเอียดชนิดของแร่ต่าง ๆ ที่ผลิตได้ ดังตาราง 3.19 การผลิตแร่ส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี เป็นแร่ที่ใช้มีการก่อสร้าง เช่น แร่หินปูน หินดินดาน หินอ่อน ดินขาว ควอทซ์ และหินประดับ เช่น หินแกรนิต ปี 2545 จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนเหมืองแร่ทั้งสิ้น 25 เหมือง มีจำนวนคนงาน 146 คน มีปริมาณแร่ที่ผลิตได้จำนวน 1,109,030 ตัน มูลค่าภาคเหมืองแร่รวม เท่ากับ 5,360,236 บาท คิดเป็นมูลค่าแร่ทั้งหมด 127,596,540 บาท โดยมีโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ

2) การอุตสาหกรรม

จังหวัดเพชรบุรีได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล ให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้นจำนวน 665 แห่ง จำนวนเงินทุนรวม 27,044,611,659 ล้านบาท มีจำนวนคนงานทั้งสิ้น 17,283 คน เป็นชาย 7,768 คน หญิง 9,515 คน โดยอำเภอเมืองมีจำนวนโรงงานมากที่สุด 240 แห่ง จำนวนเงินลงทุน 664,284,788 ล้านบาท จำนวนคนงาน 5,166 คน รองลงมาได้แก่ อ.เขาย้อย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 114 แห่ง มีจำนวน

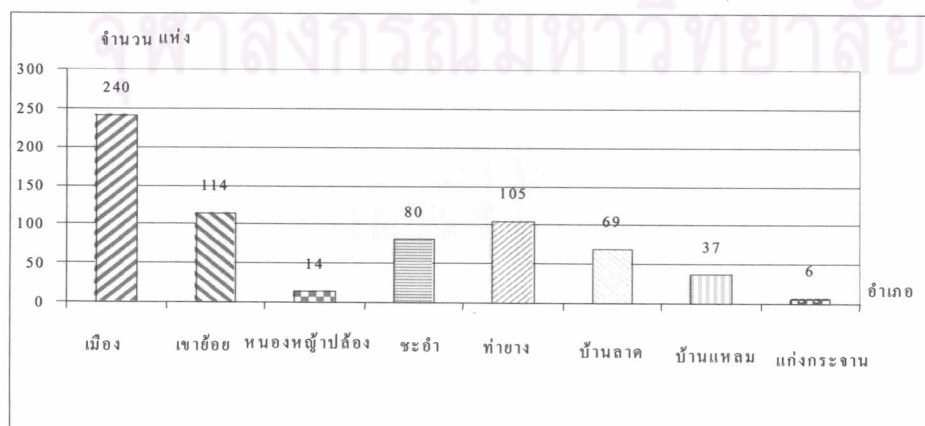
เงินลงทุนมากที่สุด 12,746,623,861 ล้านบาท และมีจำนวนคนงานมากที่สุดประมาณ 5,769 คน
อำเภอแก่งกระจาน เป็นอำเภอที่มีการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมน้อยที่สุด คือ มีจำนวนโรงงาน
อุตสาหกรรม 14 แห่ง จำนวนเงินทุน 202,415,00 ล้านบาท (ดังแผนภูมิ 3.9 ตาราง 3.20)

ตาราง 3.19 สถิติปริมาณการผลิตและมูลค่าแร่ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2544

ที่	ชนิดของแร่	จำนวน เหมือง	จำนวน คนงาน	ปริมาณแร่ ที่ผลิตได้	มูลค่า (บาท) (ภาคหลวงแร่)	มูลค่าแร่ (บาท) (ตามประกาศ)
1	หินปูน (อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์)	1	24	494,684	1,632,000	42,048,140
	ฟอสเฟต			1,900	31,616	790,400
	โคลมิติดิน			-	-	-
	หินที่ผลิตปูนซีเมนต์ไม่ได้ (พลอยได้)			511,000	1,737,400	35,770,000
2	หินปูน (อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์)	1	-	-	-	-
	หินดินดาน			-	-	-
3	ถ่านหิน	12	82	89,816	1,796,320	44,908,000
4	หินอ่อน	1	10	-	-	-
	แคลไซต์			-	-	-
	หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (ก่อสร้าง)			2,500	11,200	280,000
5	ดินขาว	5	20	8,000	123,200	3,080,000
6	ควออตซ์	2	5	960	28,500	720,000
7	ควออตซ์	1	5	-	-	-
	วูลแฟรม			-	-	-
	หินประดับชนิดแกรนิต			170	-	-
8	หินประดับชนิดหินปูน	2	-	-	-	-
	หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (ก่อสร้าง)			-	-	-
รวม		25	146	1,109,030	5,360,236	127,596,540

ที่มา: สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

แผนภูมิ 3.9 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละอำเภอ จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2545

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.20 จำนวนโรงงาน - เงินทุน - คนงาน แยกเป็นอำเภอถึงเดือนธันวาคม 2545

	อำเภอ	จำนวน	เงินทุน	ชาย	หญิง	รวม
1.	เมือง	240	5,664,284,788	1,906	3,260	5,166
2.	เขาย้อย	114	12,746,623,861	3,233	2,536	5,769
3.	หนองหญ้าปล้อง	14	145,520,000	107	16	123
4.	ชะอำ	80	7,118,245,100	1,453	2,610	4,063
5.	ท่ายาง	105	744,568,610	608	143	751
6.	บ้านลาด	69	100,082,800	149	127	276
7.	บ้านแหลม	37	322,871,500	255	822	1,077
8.	แก่งกระจาน	6	202,415,00	57	1	58
รวมทั้งสิ้น		665	27,044,611,659	7,768	9,515	17,283

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี

สถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนทั้งสิ้น 669 แห่ง โดยเป็นสถานประกอบการประเภทการเกษตรมากที่สุด จำนวน 192 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.69 รองลงมาได้แก่ สถานประกอบการประเภทอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 97 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.49 และสถานประกอบการประเภทขนส่ง จำนวน 84 แห่งคิดเป็นร้อยละ 12.55 ของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด เงินลงทุนในแต่ละประเภทของสถานประกอบการในจ.เพชรบุรี มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 29,776.06 ล้านบาท ประเภทสถานประกอบการที่ลงทุนมากที่สุดได้แก่ ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม 5,533.64 ล้านบาท คิดเป็นอัตราร้อยละ 18.58 รองลงมาได้แก่ ประเภทโลหะ 5,328.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.89 และ อุตสาหกรรมประเภทเคมีปิโตรเคมี และผลิตภัณฑ์ 4,081.98 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.70 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมด (ดังตาราง 3.21)

3) การพาณิชย์กรรม และการบริการ

• การพาณิชย์

จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนสถานประกอบการในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,830 อำเภอเมืองมีสถานประกอบการมากที่สุด 1,573 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.07 รองลงมาได้แก่ อ.เขาย้อย อ.หนองหญ้าปล้อง อ.ชะอำ เป็นต้น โดยประเภทของสถานประกอบการที่มีมากที่สุดคือ ร้านค้าปลีก คิดเป็นร้อยละ 44.07 ของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด รองลงมาได้แก่ โรงแรม และภัตตาคาร คิดเป็นร้อยละ 18.69 และการขายและการซ่อมบำรุงรักษายานยนต์ รวมทั้งการขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 13.62 (ดังตาราง 3.22)

ตาราง 3.21 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2545

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
รวมยอด	669	29,776.06	21,470
การเกษตร	192	327.84	464
อาหารและเครื่องดื่ม	97	5,533.64	8,327
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	15	2,322.71	1,755
เครื่องหนัง	1	310.00	516
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	38	437.12	367
เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	10	317.37	475
กระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	6	830.15	322
สิ่งพิมพ์	10	977.84	243
เคมี ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	10	4,081.98	709
ยาง	3	4.46	14
พลาสติก	14	1,054.77	896
อลูมิเนียม	54	5,328.38	1,565
โลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ	40	2,486.63	1,293
เครื่องจักรกล	35	587.79	787
ไฟฟ้า	9	653.25	511
ขนส่ง	84	1,081.83	2,486
อื่น ๆ	51	3,440.30	740

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.22 จำนวนสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รายอำเภอ พ.ศ. 2545

ประเภทกิจการ	รวม	เมืองเพชรบุรี	เขาย้อย	หนองหญ้าปล้อง	ชะอำ	ท่ายาง	บ้านลาด	บ้านแหลม	อำเภอแก่งกระจาน
	3830	1573	362	166	196	438	456	400	206
1.การขาย การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมยานยนต์รวมทั้งการขายปลีคน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์	522	217	60	19	25	60	69	43	29
2.การขายส่งและการค้าเพื่อค่านายหน้า ยกเว้นยานยนต์และรถจักรยานยนต์	63	35	8	3	2	3	4	6	2
3. การขายปลีก ยกเว้นยานยนต์และรถจักรยานยนต์ รวมทั้งการซ่อมแซม	1688	495	152	96	111	273	195	222	144
4. โรงแรมและภัตตาคาร	716	359	83	31	41	42	59	62	39
5. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	24	22	2	-	-	-	-	-	-
6. กิจกรรมด้านคอมพิวเตอร์และกิจการที่เกี่ยวข้อง	9	8	-	1	-	4	-	-	-
7. การให้เช่าเครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์ โดยไม่มีผู้ควบคุมการวิจัยและพัฒนาและกิจการด้านธุรกิจอื่น	38	25	3	-	-	-	3	-	-

ตาราง 3.22 (ต่อ)

8. กิจกรรมนันทนาการและการบริการอื่น ๆ	275	132	19	11	9	26	43	20	15
9. การผลิต	387	235	33	4	4	28	57	22	4
10. การก่อสร้าง	60	26	2	1	-	-	18	11	2
11. การขนส่งทางบกและตัวแทนด้านธุรกิจการท่องเที่ยว	71	19	-	-	4	23	8	15	2

ที่มา: รายงานสำมะโนธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ พ.ศ. 2545 (การเก็บข้อมูลพื้นฐาน พ.ศ.2544) องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเพชรบุรี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ทั้งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมากจากสถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีในปี 2544-2545 จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2545 จำนวน 1,391,734 คน โดยเป็นชาวไทย 1,160,714 คน ชาวต่างประเทศ 231,020 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2544 จำนวน 1,206 คน เพิ่มจากปี 2545 เป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 5.39 จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2545 จำนวน 1,828,952 คน โดยเป็นชาวไทย 1,738,200 คน ชาวต่างประเทศ 90,752 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2544 จำนวน 87,490 คน คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 5.02 ดังตาราง 3.23

ตาราง 3.23 สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2544-2545

รายการข้อมูล	มกราคม - ธันวาคม			
	2544	2545	เพิ่มขึ้น/ลดลง จากปีก่อน	%
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	3,061,990	3,220,686	+158,696	+5.18
ชาวไทย	2,746,376	2,898,914	+152,538	+5.55
ชาวต่างประเทศ	315,614	321,727	+6,158	+1.95
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,320,528	1,391,734	+71,206	+5.39
ชาวไทย	1,094,268	1,160,714	+66,446	+6.07
ชาวต่างประเทศ	226,260	231,020	+4,760	+2.10
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,741,462	1,828,952	+87,490	+5.02
ชาวไทย	1,652,108	1,738,200	+86,092	+5.21
ชาวต่างประเทศ	89,354	90,752	+1,398	+1.56
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.06	2.08	-	-
ชาวไทย	1.62	1.62	-	-
ชาวต่างประเทศ	4.21	4.37	-	-
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)				
ผู้เยี่ยมเยือน	1,246.90	1,244.59	-2.31	-0.18
ชาวไทย	1,100.41	1,103.31	+2.90	+0.26
ชาวต่างประเทศ	2,521.75	2,517.52	-4.23	-0.16

ตาราง 3.23 (ต่อ)

นักท่องเที่ยว	1,735.43	1,726.31	-9.12	-0.52
ชาวไทย	1,467.79	1,469.24	+1.45	+0.09
ชาวต่างประเทศ	3,029.83	3,017.95	-11.88	-0.39
นักทัศนอาจร	876.48	878.03	+1.55	+0.17
ชาวไทย	857.07	858.95	+1.88	+0.21
ชาวต่างประเทศ	1,235.20	1,243.61	+8.41	+0.68
รายได้ (ล้านบาท)				
ผู้เยี่ยมเยือน	7,014.39	7,415.38	+400.900	+5.71
ชาวไทย	4,017.93	4,255.72	+237.79	+5.91
ชาวต่างประเทศ	2,996.46	3,159.66	+163.20	+5.44

หมายเหตุ - จำนวนผู้เยี่ยมเยือน หมายถึง ผลรวมของนักท่องเที่ยวกับนักทัศนอาจร

- ที่มาของข้อมูล
1. กองสถิติและวิจัยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 2. สรุปข้อมูลโดยสำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบุรี

3.4 การบริการทางสังคม

3.4.1 การศึกษา

จ.เพชรบุรีมีสถาบันการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน ข้อมูลปีการศึกษา 2546 มีสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวม 293 แห่ง จำนวน 3,089 ห้องเรียน จำนวนครู 4,636 คน นักเรียน 82,528 คน

(ดังตาราง 3.24) จังหวัดเพชรบุรีในปีการศึกษา 2545 มีสถานศึกษาจำนวน 306 แห่งนักเรียนนักศึกษาจำนวน 96,831 คน ครูอาจารย์จำนวน 5,477 คน ระดับการศึกษาสูงสุดที่เปิดสอน คือระดับปริญญาโท อำเภอเมืองมีจำนวนนักเรียนและครูมีจำนวนมากที่สุด ส่วนอำเภอแก่งกระจานมีจำนวนครูและนักเรียนน้อยที่สุด อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนของจังหวัดอยู่ที่นักเรียน 17 คนต่อครู 1 คน ปีการศึกษา 2545 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 83,738 คน เป็นชาย 42,380 คน หญิง 41,358 คน อยู่ในช่วงวัยก่อนประถมศึกษา จำนวน 14,597 คนเป็นชาย 7,449 คน หญิง 7,148 คนช่วงประถมศึกษาจำนวน 41,618 คน แบ่งเป็นชาย 21,512 คน หญิง 20,106 คน และระดับมัธยมศึกษา 27,523 คนเป็นชาย 13,419 คนหญิง 14,104 คน

ตาราง 3.24 จำนวนสถานศึกษา / นักเรียน / นักศึกษา / ครู และระดับการศึกษาที่เปิดสอนจำแนกเป็นรายอำเภอ ประจำปีการศึกษา 2545

อำเภอ	สถานศึกษา	ระดับการศึกษา สูงสุดที่เปิดสอน	นักเรียน นักศึกษา	ครู	นักเรียน : ครู
1. เมืองเพชรบุรี	71	ปริญญาโท	44,170	2,214	20 : 1
2. ท่ายาง	51	ม.ปลาย	11,808	708	17 : 1
3. ชะอำ	47	ปริญญาโท	13,856	917	16 : 1
4. บ้านแหลม	32	ม.ปลาย	7,686	495	15 : 1
5. เขาย้อย	26	อนุปริญญา	5,089	335	15 : 1
6. บ้านลาด	34	อนุปริญญา	7,382	479	15 : 1
7. หนองหญ้าปล้อง	16	ม.ปลาย	2,533	141	18 : 1
8. แก่งกระจาน	27	ม.ปลาย	4,721	260	18 : 1
รวม	306		96,831	5,477	18 : 1

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี

3.4.2 การสาธารณสุข

สถานพยาบาล ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2547 มีสถานบริการสาธารณสุขของภาครัฐและเอกชน ดังนี้ สถานพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง (395 เตียง) ศูนย์สุขภาพชุมชน 131 แห่ง และศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล 2 แห่ง สถานพยาบาลเอกชน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนมี ได้แก่ โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง รวม 350 เตียง สถานพยาบาล 2 แห่ง รวม 36 เตียง และ ประเภทไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ประกอบด้วย คลินิกเวชกรรม 67 แห่ง คลินิกทันตกรรม 11 แห่ง คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 44 แห่ง คลินิกการแพทย์แผนไทย 8 แห่ง คลินิกการแพทย์แผนไทยประยุกต์ 3 แห่ง

- บุคลากรสาธารณสุข บุคลากรสาธารณสุขทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีแพทย์ 86 คน ทันตแพทย์ 20 คน เภสัชกร 51 คน พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค 943 คน ดังตาราง 3.35 มีสถานพยาบาล ของรัฐและสถานีนอนำมีกระจายอยู่ทุกอำเภอ โดยในอำเภอเมืองเพชรบุรีมีสถานพยาบาลที่ให้บริการแก่ประชาชนมากที่สุด คือ โรงพยาบาลรัฐ 2 แห่งและโรงพยาบาลเอกชน 5 แห่ง และสถานีนอนำมี 24 แห่ง ส่วนอำเภอหนองหญ้าปล้องมีสถานพยาบาลน้อยที่สุด คือ โรงพยาบาลรัฐ 1 แห่ง และสถานีนอนำมี 8 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่การกระจายตัวของโรงพยาบาลจะขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในแต่ละอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอที่อยู่ใกล้กับถนนเพชรเกษม ดังตาราง 3.26

ตาราง 3.25 แสดงจำนวนและอัตราส่วนของบุคลากรสาธารณสุขภาครัฐ/เอกชนต่อประชากรที่รับผิดชอบ
ในจังหวัดเพชรบุรี ปี 2547

ประเภทบุคลากร	ภาครัฐ		เอกชน	รวม	อัตราส่วน ต่อประชากร
	สังกัด สธ.	สังกัดอื่น			
แพทย์	59	1	26	86	1 : 7,794
ทันตแพทย์	17	1	2	20	1 : 25,980
เภสัชกร	41	1	9	51	1 : 11,134
พยาบาลวิชาชีพ+เทคนิค	866	4	73	943	1 : 536

หมายเหตุ : ใช้ฐานประชากรจากการสำรวจ ณ กุมภาพันธ์ 2547 เท่ากับ 467,633

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.26 จำนวนโรงพยาบาลและสถานพยาบาลในจังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

อำเภอ	โรงพยาบาลรัฐ (แห่ง)	โรงพยาบาลเอกชน (แห่ง)	สถานเอนามัย (แห่ง)	คลินิกทุกประเภท (แห่ง)
เมือง	2	5	24	55
บ้านแหลม	1	-	13	13
บ้านลาด	1	-	19	8
ชะอำ	1	-	13	11
เขาย้อย	1	-	12	6
ท่ายาง	1	-	20	26
หนองหญ้าปล้อง	1	-	8	-
แก่งกระจาน	1	-	9	-
รวม	9	5	118	119

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีมีสถานพยาบาลของรัฐทั้งสิ้น 131 แห่ง เป็นโรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี โรงพยาบาลประจำอำเภอ 7 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 1 แห่ง สถานเอนามัย 118 แห่ง โรงพยาบาลทหาร 1 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 2 แห่ง และสถานีกาชาด 1 แห่ง มีจำนวนเตียง 402 เตียง คิดเป็นอัตราส่วนเตียง 1 เตียง ต่อประชากร 1,147.6 คน จำนวนแพทย์ 75 คน คิดเป็นอัตราส่วนแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 6,151.18 คน จำนวนทันตแพทย์ 19 คน คิดเป็นอัตราส่วนทันตแพทย์ 1 คนต่อประชากร 24,281 คน จำนวนพยาบาล 819 คน คิดเป็นอัตราส่วนพยาบาล 1 คน ต่อประชากร 5,632.24 คน

3.5 โครงสร้างพื้นฐาน

3.5.1 การคมนาคมขนส่ง

(1) ทางบก จังหวัดเพชรบุรี มีเส้นทางการคมนาคมขนส่งติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ อยู่ 2 เส้นทาง คือ ทางรถยนต์และทางรถไฟ การเดินทางโดยรถยนต์ลงสู่ภาคใต้ มีถนนสายหลักเพียงสายเดียว คือ ทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีการจราจรคับคั่งมาก เพราะเป็นเส้นทางลงสู่ภาคใต้ ส่วนการเดินทางจากเพชรบุรีไปยังกรุงเทพฯ สามารถใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 35 (สายธนบุรี-ปากท่อ) หรือใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4 (สายเพชรเกษม) ก็ได้ สำหรับการเดินทางโดยรถไฟก็สามารถทำได้โดยสะดวก เพราะมีขบวนรถไฟสายใต้ผ่านจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอเขาย้อย อำเภอเมือง อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายางและอำเภอชะอำ

ตาราง 3.27 แสดงเส้นทางการเดินทาง และชนิดของยานพาหนะที่ผ่าน จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อเส้นทาง	จังหวัดที่ผ่าน	ระยะทาง	ประเภทและชนิดพาหนะ	เวลาเดินทาง
1. ทางหลวงหมายเลข 35 ถนนพระราม 2 (ถนนสายธนบุรี-ปากท่อ)	1. สมุทรสาคร 2. สมุทรสงคราม 3. อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี	123	รถยนต์ปรับอากาศชั้น 1 และชั้นที่ 2	05.00-21.00 น.
2. ทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม)	1. นครปฐม 2. ราชบุรี	166	รถยนต์ บขส.	04.00-19.00 น.
3. ทางรถไฟสายใต้	1. นครปฐม 2. ราชบุรี	167	ขบวนรถไฟสายใต้	24 ชั่วโมง

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดเพชรบุรี

การเดินทางภายในจังหวัดเพชรบุรีและพื้นที่อำเภอที่อยู่ใกล้เคียง สามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยมีเส้นทางการเดินทางประจำทางจำนวน 6 สาย ได้แก่ สายเพชรบุรี - หัวหิน ระยะทาง 66 กิโลเมตร สายเพชรบุรี - ปราณบุรี ระยะทาง 91 กิโลเมตร , สายเพชรบุรี - สมุทรสงคราม ระยะทาง 21 กิโลเมตร เป็นรถเมลีสีส้มคาดน้ำเงิน ของบริษัทขนส่ง จำกัด ค่าโดยสารต่อเที่ยวเท่ากับ 25, 30 ,21 บาทตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีรถโดยสารเป็นรถสองแถวหกล้อ สีเหลืองคาดขาว ให้บริการในเส้นทาง ทางสายเพชรบุรี - ปากท่อ สายเพชรบุรี - บ้านห้วยโรง และสายเพชรบุรี - หนองปลาไหล ให้บริการในช่วงระยะทาง 36 ,54,15 กิโลเมตร ดังตาราง 3.27

(2) ทางน้ำ ด้วยเรือเดินทะเลจะทำให้สามารถติดต่อกับชายฝั่งทะเลตะวันออก เช่น พัทยา และจังหวัดชลบุรีได้ คาดว่าในอนาคตอันใกล้จะมีบริษัทเอกชนลงทุนในกิจการดังกล่าว ซึ่งจะทำให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญในภาคตะวันตก

(3) ทางอากาศ มีสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากอำเภอชะอำ ประมาณ 20 กิโลเมตร หรือประมาณ 60 กิโลเมตร จากตัวจังหวัดเพชรบุรี

3.5.2 การสาธารณูปโภค

(1) การไฟฟ้าจังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 116,989 ราย โดยอำเภอที่มีการใช้ไฟฟ้ามากที่สุดคือ อำเภอเมืองเพชรบุรี คิดเป็นร้อยละ 26.48 ของจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งจังหวัด รองลงมาได้แก่ อำเภอท่ายาง ร้อยละ 23.75 อำเภอชะอำ ร้อยละ 14.32 อำเภอบ้านลาด ร้อยละ 12.00 อำเภอบ้านแหลมร้อยละ 8.49 อำเภอเขาย้อยร้อยละ 7.5 อำเภอแก่งกระจาน ร้อยละ 4.93 และอำเภอหนองหญ้าปล้องร้อยละ 2.47

(2) การประปา ปี 2548 สำนักงานประปาเพชรบุรี มีสถานีผลิตน้ำ 2 แห่ง และสถานีจ่ายน้ำ 4 แห่ง คือ สถานีผลิตน้ำ คือ สถานีผลิตน้ำบ้านลาด อำเภอเมืองเพชรบุรี กำลังผลิต 1,700 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ใช้น้ำจากแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งผลิตจ่ายน้ำให้กับผู้ใช้น้ำอำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม และตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และสถานีผลิตน้ำนายาง อำเภอชะอำ กำลังผลิต 200 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ใช้น้ำในการผลิตจากคลองชลประทาน ผลิตและจ่ายน้ำให้แก่ผู้ใช้น้ำในอำเภอชะอำ และอำเภอท่ายาง เป็นต้น

(3) ไปรษณีย์ จังหวัดเพชรบุรีมีที่ทำการไปรษณีย์กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยเป็นไปรษณีย์ของรัฐอำเภอละ 1 แห่ง ยกเว้นอำเภอเมืองและอำเภอชะอำมีอำเภอละ 2 แห่ง นอกจากนี้ยังมีไปรษณีย์เอกชนที่เปิดให้บริการในอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอชะอำมีไปรษณีย์เอกชนตั้งอยู่ 6 แห่ง อำเภอท่ายาง 4 แห่ง อำเภอแก่งกระจาน 3 แห่ง อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านแหลม อำเภอละ 2 แห่ง อำเภอเมือง 1 แห่ง ส่วนอำเภอบ้านลาด ไม่มีไปรษณีย์เอกชนตั้งอยู่

(4) การโทรศัพท์ จังหวัดเพชรบุรี มีชุมสายโทรศัพท์ที่ให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีทั้งหมด 30 ชุมสาย โดยอยู่ในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี 8 ชุมสาย รวมทั้งตำบลหาดเข้าสำราญเข้าด้วย อำเภอท่ายาง 7 ชุมสาย อำเภอชะอำ 9 ชุมสาย อำเภอบ้านลาด 3 ชุมสาย อำเภอเขาย้อย 2 ชุมสาย อำเภอบ้านแหลมมี 2 ชุมสาย ส่วนอำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอแก่งกระจาน ยังไม่มีชุมสายโทรศัพท์ อำเภอแก่งกระจานสามารถใช้ชุมสายร่วมได้ที่อำเภอท่ายาง ในปี 2545 จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนหมายเลขโทรศัพท์จำนวน 24,800 หมายเลข มีจำนวนผู้ใช้ 20,001 คน จำนวนหมายเลขโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 233 หมายเลข (ดังแผนที่ 3.6)

3.6 ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดเพชรบุรีมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมากทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ทรัพยากรแร่ธาตุ และทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ทรัพยากรที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท คือ

3.6.1 ทรัพยากรดิน

จากการรายงานการสำรวจดิน ของกองสำรวจดิน และจำแนกดิน ปี พ.ศ. 2525 ได้จำแนกดินตามลักษณะภูมิประเทศ ธรณีสัณฐาน และวัตถุต้นกำเนิดดิน จากหาดทราย ที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล น้ำท่วมถึง ที่ราบลุ่มน้ำทะเลเคยท่วมถึง สันดินริมน้ำ ลานตะพักลำน้ำระดับต่ำพื้นที่ผิวที่เหลือนอกจากการกัดกร่อนที่ลาดเชิงเขา และเขาหรือภูเขา รวมทั้งสิ้น 32 หน่วยดิน ซึ่งสามารถกล่าวตามลักษณะภูมิประเทศโดยสังเขปดังนี้ (ดังแผนที่ 3.5 และรูป 3.1)

1) **บริเวณหาดทราย (Beach และสันทราย (Beach ridge)** ได้แก่ บริเวณพื้นที่หาดและ สันทราย ซึ่งขนานไปกับชายทะเลทางด้านตะวันออกของจังหวัด บริเวณนี้จะพบดินที่เป็นดินลึก และมีเนื้อดินเป็นทรายจัด ตลอดชั้นดิน บางแห่งมีเปลือกหอยปนในชั้นดินบางชั้น ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงกรดเล็กน้อยตลอดชั้นดินดินบนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกและโพแทสเซียมต่ำ มีฟอสฟอรัส ในระดับปานกลาง ส่วนดินล่างมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวก และธาตุอาหารพืชต่ำ ดินที่พบในบริเวณนี้ ได้แก่ ดินชุดหัวหิน (Hh) และดินคล้ายชุดดินหัวหินแต่มีปฏิกิริยาดินเป็นกรด (Hh-a)

2) **บริเวณที่ราบลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง (Active ridal flat)** ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีน้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำ บริเวณนี้เป็นบริเวณที่มีไม้ชายเลนพวกโกงกาง แสม ตะบูน ตะบัน ขึ้นอยู่ทั่วไป ดินที่พบเป็นดินลึกมาก ที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้งเลน และไม่มีโครงสร้าง มีปริมาณเกลือปนอยู่สูง จนเป็นอันตรายต่อพืชบางชนิด การคายน้ำไวน้ำมาก ระดับน้ำใต้ดินสูง และมักจะมีน้ำแช่ขังตลอดเวลา ดินที่พบในชุดนี้ ได้แก่ ดินชุดท่าจีน (Tc)

3) **บริเวณที่ราบลุ่มน้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former ridal flat)** ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลปัจจุบัน พื้นที่บริเวณนี้น้ำทะเลท่วมไม่ถึงแล้ว ดินที่พบเป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน มีการระบายน้ำต่ำ ดินชั้นล่างของพื้นที่เป็นดินที่มีปริมาณเกลือปนอยู่สูง เช่น ดินชุดสมุทรปราการ (Sm) และบางกอก (Bk) บางบริเวณในชั้นดินมีสารประกอบของกำมะถันอยู่สูงมากในดินชั้นล่าง ตอนบนจะพบจุดประ (mottles) สีเหลืองฟางข้าว ซึ่งทำให้ดิน

เป็นกรด ดินชุดนี้ได้แก่ ดินชุดชะอำ (Ca) ดินบริเวณชั้นในจะพบดินที่มีสารประกอบของกำมะถัน ลึกกว่า 40 เซนติเมตรจากผิวดิน ได้แก่ ดินชุดรังสิต (Rs)

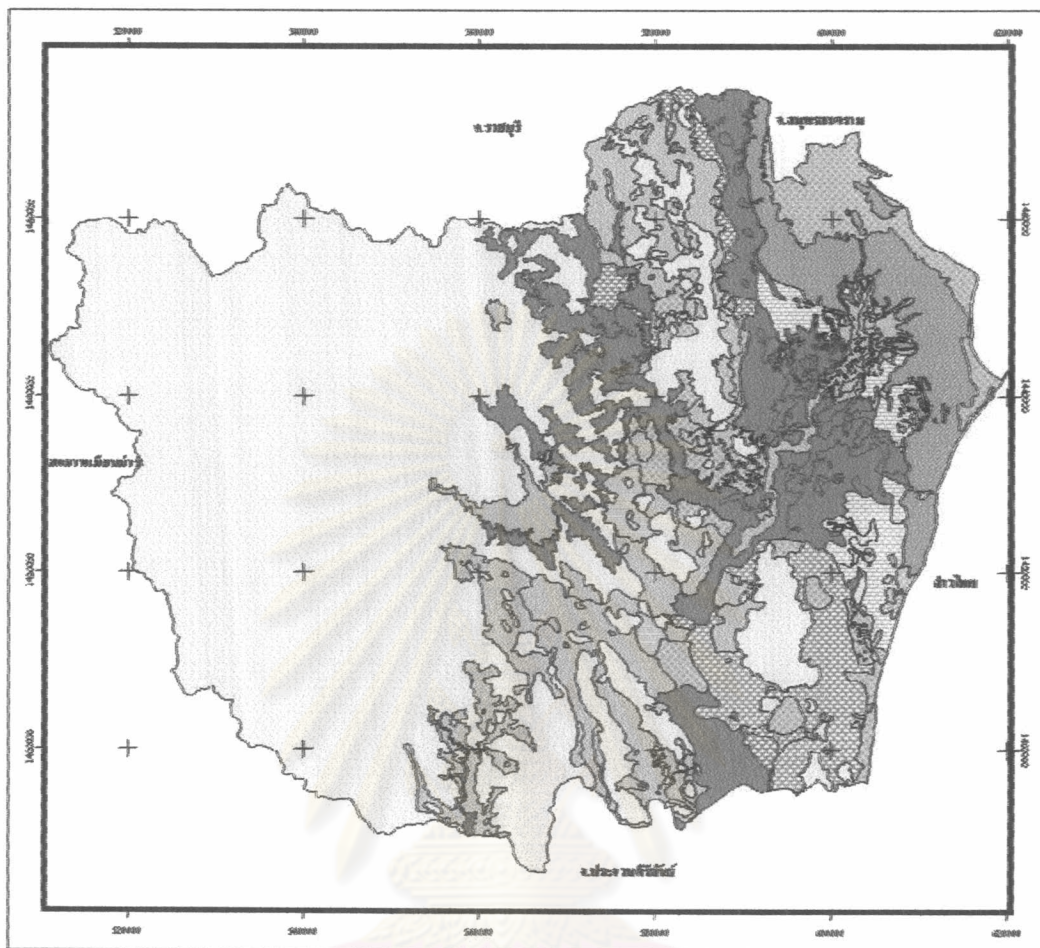
4) **บริเวณสันดินริมน้ำ (Levee)** ได้แก่ บริเวณที่ดินซึ่งมีแนวแคบ ๆ ขนานไปตาม แนวแม่น้ำลำคลอง เห็นได้ชัดบริเวณสันดินริมแม่น้ำแพชรบุรี ดินที่พบบริเวณนี้เป็นดินที่เกิดจาก ดินตะกอนทับถมของลำน้ำค่อนข้างใหม่ ที่เป็นดินลึกลับมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินเหนียวร่วนปนทราย ปฏิกริยาดินเป็นกลาง (pH 6.5-7) ตลอดชั้นดิน และมีธาตุอาหารพืชที่สำคัญอยู่ในระดับปานกลาง-สูง ดินที่พบในบริเวณนี้ได้แก่ ดินชุดท่าม่วง (Tm) และ กำแพงแสน (Ks)

5) **บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึงและลานตะพักลำน้ำ ระดับต่ำ (Flood plain and low terrace)** ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มริมสันดินริมน้ำ มีพื้นที่ราบเรียบที่เกิดจากตะกอนทับถมของ ตะกอนน้ำ มักมีน้ำแช่ขังในฤดูฝนนาน 3-6 เดือน ดินเป็นดินลึกลับที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึง เรว โดยทั่วไปมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินเหนียว ปฏิกริยาดินด้านบนเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5-6.0) และดินล่างเป็นกรดปานกลางถึงกรดเพียง เล็กน้อย (pH 6.0-6.5) ดินที่พบในบริเวณนี้ได้แก่ ดินชุดชัยนาท(Cn) สรรพยา (Sa)ราชบุรี (Rb) เพชรบุรี(Pb) และนครปฐม (Pn)

6) **บริเวณพื้นผิวที่เหลื่อมค้ำจากการกัดกร่อน (Erosion surface)** ได้แก่ บริเวณ ที่ตอนที่เกิดจากเขาหรือภูเขาที่กัดกร่อนมาช้านาน จนกระทั่งปรากฏให้เห็นเป็นสภาพพื้นที่ลอน ลาดหรือลอนชัน ดินมีการพัฒนาค่อนข้างมาก มีแร่ธาตุอาหารต่าง ๆ ที่เป็นต่างต่ำ จะพบชั้นดินที่มี ลูกรังและเศษหินปน ดินจึงเป็นดินตื้น ถึงค่อนข้างลึก เช่น ดินชุดลาดหญ้า (Ly) ท่ายาง (Ty) และ เพ็ญ (Pn)

7) **บริเวณที่ลาดเชิงเขา (Fool Hill slope)** ได้แก่ บริเวณที่ลาดเทติดต่อกับเขา หรือภูเขา พื้นที่มีความลาดชันน้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ มักมีทางน้ำเล็ก ๆ ซึ่งมีต้นน้ำจากภูเขาตัด ผ่าน จึงทำให้บริเวณนี้มีสภาพเป็นลูกคลื่นลอนลาด และลูกคลื่นลอนชัน ดินที่พบส่วนใหญ่ เป็น ดินร่วนถึงดินร่วนปนทราย หรือดินเหนียวร่วนปนทราย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุต้นกำเนิดดินว่าเป็น อะไร ดินที่พบในบริเวณที่ลาดเชิงเขาได้แก่ ชุดดินหุบหระพง ยางตลาด สันป่าตอง และบริเวณ ที่ลาดระหว่างที่ลาดเชิงเขา หรือบริเวณทางน้ำจะพบชุดดิน ปราณบุรี(Pr) เรณู (Rn) และหน่วยดิน ของตะกอนดินผสม ในช่องหุบ (Vc) หรือ (Ac) (Valley complex หรือ Alluvial complex)

8) **บริเวณลานตะพักลำน้ำทะเลเก่า (Old marine terrace)** ได้แก่ บริเวณที่ราบที่ คาดว่าเคยได้รับอิทธิพลจากทะเลมาก่อน ซึ่งอยู่ตอนในของแผ่นดินมิได้ติดต่อกับฝั่งทะเล เนื่องจากดินในบริเวณนี้มีเกลือปนอยู่มาก พบบริเวณที่มีคาบเกลือที่ผิวดิน เช่น ดินชุด หนองแก

<p>วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี</p>			
<p>แผนที่ 3.5 จำแนกดินตามวัตถุต้นกำเนิดดิน พ.ศ. 2544</p>			
<p>สัญลักษณ์</p>	<p>วัตถุต้นกำเนิดดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> BRACONTER DEPOSITS MARINE AND OLD ALLUVIUM MARINE DEPOSITS RECENT ALLUVIUM SEMI-RECENT ALLUVIUM COLLOVIDUM FROM GRANITE, GNEISS QUARTZITE, SANDSTONE AND SHALE AND SHALE RESIDIUM AND COLLOVIDUM FROM LIMESTONE AND MARBLE SHALE, SANDSTONE, SILTSTONE WATER AREA WATER 		
	<p>ที่มา: กรมที่ดิน</p>		<p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

รูปที่ 3.1 แสดงลักษณะภูมิประเทศ จ. เพชรบูรณ์ตามแนวตัดขวาง

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หรือมีชั้นดินเหนียวโคลนทะเล (Marrine clay) ในดินชั้นล่าง เช่น ดินชุดชลบุรี หรือดินที่มีเนื้อดินเป็นทรายจัด มีลักษณะคล้ายดินบริเวณชายหาด หรือสันทราย เช่น ดินชุดสัตหีบ

9) **บริเวณเขาและภูเขา (Hill and mountain)** ได้แก่ บริเวณที่เป็นที่ลาดชันเชิงชันมีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพบมากทางภาคตะวันตกของพื้นที่ โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีดินต้นมาไม่เหมาะที่จะนำมาใช้เพื่อการกสิกรรม พื้นที่ภูเขาของจังหวัดเป็นหินพวกหินปูน (Lime stone) หินดิน (Shale) หินทราย (Sandstone) หินกรวดมน (Conglomerate) และหินแกรนิต (granite)

3.6.2 ทรัพยากรน้ำ

1) **ลุ่มน้ำเพชรบุรี**

จัดเป็นลุ่มน้ำขนาดกลาง (ตามตามการแบ่งลุ่มน้ำของคณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ เพื่อกำหนดพื้นที่ในการศึกษาศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำ) มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 5,603 ตร.กม. หรือ 3.9 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของ จ.เพชรบุรี มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี 1,329 ล้าน ลบ.ม. โดยเฉลี่ยประชากรที่ใช้น้ำจากแม่น้ำเพชรบุรีประมาณ 500,000 ลบ.ม. แม่น้ำเพชรบุรีเป็นแม่น้ำสายหลัก ที่ไหลผ่านแกนลุ่มน้ำ โดยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีตลอดทั้งสาย ลุ่มน้ำเพชรบุรีแบ่งออกเป็น 4 ลุ่มน้ำย่อยประกอบด้วย (ดังแผนที่ 3.5)

- ลุ่มน้ำเพชรบุรีตอนบน มีพื้นที่ 2,210 ตร.กม.
- ลุ่มน้ำเพชรบุรีตอนกลาง มีพื้นที่ 1,325 ตร.กม.
- ลุ่มน้ำเพชรบุรีตอนล่าง มีพื้นที่ 1,325 ตร.กม.
- ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลเพชรบุรี มีพื้นที่ 1,040 ตร.กม.

โดยแม่น้ำที่สำคัญตามธรรมชาติของจังหวัดเพชรบุรีมี 6 สาย ได้แก่

- **แม่น้ำเพชรบุรี** ต้นน้ำจากเทือกเขาสูงชันทางด้านตะวันตกของจังหวัด ไหลผ่านอำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอเมือง ลงสู่อ่าวไทย ที่อำเภอบ้านแหลม มีความยาว 210 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญของจังหวัดเพชรบุรีตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรีจะอยู่ตามบริเวณสองฟากฝั่งของแม่น้ำนี้

แม่น้ำเพชรบุรี เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี สภาพลุ่มน้ำเพชรบุรี ก่อนที่จะมีการสร้างเขื่อนนั้น ตอนต้นลำน้ำไหลผ่านภูมิประเทศที่เป็นหุบเขา ชายเขาและที่สูง โดยมีลำธารหลายสายไหลมาบรรจบ เช่น ห้วยตะเภา ห้วยแม่ประโคน กระแสน้ำจึงไหลเชี่ยวแรง เกิดเป็นโตรกธารและแก่งหินหลายแห่ง จนเมื่อสร้างเขื่อนแก่ง

กระเจานขวางลำน้ำ น้ำได้ท่วมเหนือเขื่อนขึ้นไปถึง 15 กิโลเมตร จากได้เขื่อนแก่งกระเจานลงมาจนถึงอำเภอท่ายาง แม่น้ำเพชรบุรีจะไหลคดโค้งเป็นรูปตัวยูชัดเจน เนื่องจาก ท้องน้ำเป็นหินดินดานและหินกรวดมน การกัดเซาะท้องน้ำจึงเป็นแนวกว้างแต่ตื้น พื้นที่ราบริมน้ำไม่กว้างมากนัก เป็นลักษณะแบบที่ราบขั้นบันได เกิดจากการทับถมของตะกอนที่พัดพามาในฤดูน้ำหลาก มาจนถึงเขื่อนเพชรบุรี เกิดทะเลสาบรูปแอกวว์ (oxbow lake) เป็นจำนวนมาก เนื่องจากทางน้ำมีการเปลี่ยนทิศทางอยู่เสมอ ส่วนพื้นที่ในอำเภอบ้านลาดและอำเภอเมืองแม่น้ำจะลึกและมีตลิ่งสูงชันแต่น้ำก็หลากท่วมทุกปี ทำให้เกิดการทับถมของตะกอนสองฝั่งน้ำเป็นพื้นที่กว้าง และริมแม่น้ำก็เกิดคันดินธรรมชาติขึ้น ทำให้น้ำไม่สามารถไหลย้อนกลับไปลงในแม่น้ำได้อีกเมื่อน้ำลด จึงเป็นแหล่งสะสมตะกอนปุ๋ยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แม่น้ำเพชรบุรีไหลมายังบริเวณวัดปากคลองจะแยกออกเป็นสองสายสายหนึ่งไหลย้อนขึ้นไปทางเหนือออกสู่อ่าวไทยที่ปากอ่าวบางตะบูน จึงเรียกแม่น้ำช่วงนี้ว่า "แม่น้ำบางตะบูน" อีกสายไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอบ้านแหลม แม่น้ำเพชรบุรีเส้นนี้เรือประมงสามารถแล่นผ่านเข้ามาถึงตัวอำเภอได้ จึงกลายเป็นศูนย์กลางการประมงของจังหวัด

- **แม่น้ำบางกลอย** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณอำเภอท่ายาง มีความยาว 45 กิโลเมตร
- **ห้วยแม่ประโคน** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบริเวณเขตติดต่อระหว่างอำเภอหนองหญ้าปล้องกับอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีและมีสาขาสำคัญได้แก่ ห้วยมะเร็ว ห้วยเสือกัดช้าง ห้วยสมุลแว้ง และไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรีในบริเวณเขต อ.ท่ายาง มีความยาว 56 กิโลเมตร
- **ห้วยผาก** ต้นน้ำจากภูเขาอ่างแก้วและภูเขาน้ำหยดในเขต อ.แก่งกระเจาน ไหลมารวมกันแม่น้ำเพชรบุรี ที่บริเวณใต้เขื่อนแก่งกระเจานใน อ.แก่งกระเจานมีความยาว 30 กิโลเมตร
- **ห้วยแม่ประจันต์** ต้นน้ำจากเทือกเขาในเขตจังหวัดราชบุรี ไหลผ่านอำเภอหนองหญ้าปล้องและไหลมาบรรจบแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณเหนือเขื่อนเพชรบุรีในเขตอำเภอท่ายาง
- **แม่น้ำบางตะบูน** เป็นสาขาของแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งไหลย้อนขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านแหลม ออกสู่อ่าวไทยที่ปากอ่าวบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม มีความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ ทั้งเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การพัฒนาการเกษตร และการอุปโภคบริโภค หลายโครงการด้วยกัน ซึ่งกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาแหล่งน้ำแหล่งต่าง ๆ โดยตอนบนแม่น้ำเพชรบุรี เป็นที่ตั้งของเขื่อนสำคัญ 2

เขื่อน คือ เขื่อนแก่งกระจาน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 30,000 ไร่ สามารถเก็บกักน้ำได้ 710 ลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ในการจัดสรรน้ำเพื่อการชลประทาน จำนวน 500,000 ไร่ อีกเขื่อนหนึ่งคือ เขื่อนเพชรบุรี ตั้งอยู่บริเวณบ้านท่าซึก ตำบลท่ายาง ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน จัดสรรน้ำผ่านระบบคลองส่งน้ำให้แก่ อ.ท่ายาง อ.ชะอำ อ.บ้านแหลม อ.เมืองและบางส่วนของอ.เขาย้อยและอ.หัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตรได้ คิดเป็นเนื้อที่ 150,000 ไร่ (ดังตาราง 3.29)

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 73 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด มีโครงการชลประทานสำคัญ ๆ ที่ดำเนินการจัดหาน้ำให้กับเกษตรกรเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการอุปโภคบริโภค (ดังแผนที่ 3.6)

ตาราง 3.28 โครงการชลประทานของจังหวัดเพชรบุรี ที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2545

โครงการ	จำนวนโครงการ	เก็บน้ำ (ล้านลบ.ม)	พื้นที่ชลประทานได้ รับประโยชน์ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละของพื้นที่ถือครองทางกาเกษตร
1. ขนาดใหญ่	1	710.000	468,280	48%
2. ขนาดกลาง	16	29.964	39,620	4.10%
3. อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	22	11.444	27,732	2.87%
4. ขนาดเล็ก	58	30.870	54,380	5.63%
รวม	93	782.298	590,012	60.60%

ที่มา : โครงการชลประทาน จ.เพชรบุรี

ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 1 โครงการ คือ เขื่อนแก่งกระจาน มีพื้นที่ชลประทาน 562,688 ไร่ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำแก่งกระจานจุน้ำได้ทั้งหมด 710 ล้านลบ.ม. เท่ากับ 100% ในปี 2545 มีปริมาณน้ำสูงสุดในช่วงเดือนกันยายน วัดได้ 631 ล้าน ลบ.ม คิดเป็นร้อยละ 88 ของความจุ้น้ำทั้งหมด เดือนมิถุนายนปริมาณของน้ำในอ่างเก็บน้ำต่ำสุด วัดได้ 445 ล้านลบ.ม คิดเป็นร้อยละ 62 ของความจุ้น้ำทั้งหมด ส่วนจุดวิกฤตอยู่ที่ปริมาณน้ำ 65 ล้านลบ.ม. เท่ากับร้อยละ 9.2 ของปริมาณความจุ้น้ำทั้งหมด ตั้งแต่ปี 2541-2545 ปริมาณน้ำสูงสุดในรอบ 5 ปี คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2542 วัดได้ 701 ล้านลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 99 ของความจุ้น้ำทั้งหมด และปริมาณของน้ำในอ่างเก็บน้ำแก่งกระจานต่ำสุดในรอบ 5 ปี คือ เดือนเมษายนวัดได้ 168 ล้านลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 26 ของความจุ้น้ำทั้งหมด (ดังตาราง 3.29)

ตาราง 3.29 ปริมาณน้ำในเขื่อนแก่งกระจาน และอัตราร้อยละของน้ำที่เหลือในวันสิ้นเดือน พ.ศ. 2541-2545

หน่วยปริมาณน้ำ / ล้าน ลบ.ม.

เดือน	ปี 2541		ปี 2542		ปี 2543		ปี 2544		ปี 2545	
	ปริมาณน้ำ	%	ปริมาณน้ำ	%	ปริมาณน้ำ	%	ปริมาณน้ำ	%	ปริมาณน้ำ	%
มกราคม	647	91	235	33	689	97	679	96	621	87
กุมภาพันธ์	578	81	220	31	624	88	634	89	583	81
มีนาคม	477	67	204	29	535	75	570	80	524	73
เมษายน	390	55	186	26	455	64	519	73	483	68
พฤษภาคม	319	45	216	30	383	54	527	74	447	62
มิถุนายน	286	40	275	39	340	48	537	76	445	62
กรกฎาคม	226	32	271	38	376	53	526	74	454	63
สิงหาคม	193	27	437	62	642	90	519	73	544	76
กันยายน	197	28	443	62	664	94	597	84	631	88
ตุลาคม	216	37	619	87	667	94	647	91	596	83
พฤศจิกายน	250	35	701	99	695	98	659	93	571	80
ธันวาคม	246	35	693	98	674	95	634	89	558	87

หมายเหตุ : ปริมาณน้ำในอ่างแก่งกระจานจนน้ำได้ทั้งหมด 710 ล้าน ลบ.ม. เท่ากับ 100%

จุดวิกฤตของเขื่อนแก่งกระจานที่ปริมาณน้ำ 65 ล้าน ลบ.ม. เท่ากับ 9.2%

ที่มา : โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี สำนักงานชลประทานที่ 10 (เขื่อนเพชร)

สำหรับโครงการหรือหน่วยงานชลประทานที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตจังหวัดเพชรบุรีมีดังนี้

- 1 โครงการชลประทานจังหวัดเพชรบุรี ต.ท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
- 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี ต.ท่าคอย อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
- 3 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งขวา ตั้งอยู่ที่ ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.ราชบุรี
- 4 โครงการก่อสร้าง ต.หนองหญ้าปล้อง อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี
- 5 โครงการปฏิบัติคันคูน้ำที่ 14 ตั้งอยู่ที่ ต.ท่าคอย อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
- 6 สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดเพชรบุรี ต.หนองปรัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี
- 7 สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ 6 ตั้งอยู่ที่ ต.ดอนขุนห้วย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
- 8 หมวดปฏิบัติการเครื่องจักรกลสูบน้ำ จ.เพชรบุรี ต.ท่าแล้ง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

3.6.3 ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดเพชรบุรีมีป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 15 ป่า เนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ 2,397,600 ไร่ มีพื้นที่ป่าสงวนจำนวน 15 แห่ง รวมพื้นที่ทั้งหมด 2,397,600 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.62 ของเนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัด ป่าที่สำคัญ ได้แก่ ป่ายางน้ำกลัดเหนือ ป่ายางน้ำกลัดใต้ และป่าหนองหญ้าปล้อง ป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าชายเลน 2 ป่า คือ ป่าปากทะเล และป่าบ้านแหลม มีอุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งมีเนื้อที่ 1,821,875 ไร่ นับเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีเนื้อที่มากที่สุดในประเทศไทย และยังมีวนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง คือ วน

อุทยานชะอำ และวนอุทยานเขานางพันธุรัต นอกจากนี้ จังหวัดเพชรบุรียังมีป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 8 แห่ง รวมพื้นที่ทั้งหมด 31,497 ไร่ (ดังตาราง 3.30 แผนที่ 3.7)

ตาราง 3.30 การจำแนกประเภทป่าไม้ จังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

การจำแนกประเภทป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี	หน่วย : ไร่
ป่าสงวนแห่งชาติ ตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507*	2,397,600
ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี	35,118
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1,548,750
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก	4,850
วนอุทยานเขานางพันธุรัต	1,562
วนอุทยานชะอำ	416

*พื้นที่ป่าไม้สงวนแห่งชาติบางส่วน ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มา สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

ในปี 2545 ได้มีผู้เข้ามาถือครองจำนวน 781 ราย จำนวนพื้นที่ทั้งสิ้น 97,787 ไร่ 2 งาน 98 ตารางวา เป็นอุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานจำนวน 2 แห่ง รวมพื้นที่ทั้งหมด 1,823,437 ไร่ และได้มีผู้เข้ามาถือครอง 1,321 ราย จำนวนพื้นที่ทั้งสิ้น 34,496 ไร่ 2 งาน 66 ตารางวา (ดังตาราง 3.31 และ 3.32)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.31 ประเภทที่ดินป่าไม้ในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี ปี 2545

ลำดับที่	ประเภทที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	จำนวนแปลง สำรวจ	รวมเนื้อที่ที่แปลง ไร่ - งาน - ตารางวา	จำนวนผู้ถือครอง		หมายเหตุ
					ราย	ไร่	
1	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงมะหาด	456	1	456	8	116-1-00	- มอบให้ ส.ป.ก. 1,775 ไร่
2	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยแม่เพรียง	5,560	3	3,775	-	-	- มอบให้ ส.ป.ก. 56,286 ไร่
3	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาถ้ำเสือและป่าโป่งแย้	13,426	6	13,230	48	728	- มอบให้ ส.ป.ก. 505 ไร่
4	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าหนองหญ้าปล้อง	106,837	26	60,320	112	2,898-0-77	-
5	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ายางลำห้วยแม่ประจันต์	1,125	1	620	8	422	-
6	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบอมตะโค	51	-	-	-	-	-
7	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาถ้ำรงค์และป่าหนองช้างตาย	750	1	750	128	449-3-59	-
8	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชะอำและป่าบ้านไร่	81,211	1	24,175	24	24,314	-
9	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ายางหัก-เขาป้อม	81,815	6	26,733	91	6,868-2-7	- สำรองในพื้นที่นอกเขตอุทยานฯ
10	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ายางน่องและป่ายางน่องน้ำกลัดใต้	2,099,112	-	267,329	362	62,081-2-55	-
11	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าหนองกระทุ่ม	500	-	-	-	-	- ป่าชายเลนมอบให้ ส.ป.ก. 1,000 ไร่
12	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าปากทะเล	1,000	-	-	-	-	- ป่าชายเลนมอบให้ ส.ป.ก. 625 ไร่
13	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบ้านแหลม	625	-	-	-	-	- มอบให้ ส.ป.ก. 3,757 ไร่
14	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ายาง	3,777	-	-	-	-	- มอบให้ ส.ป.ก. 1,365 ไร่
15	ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยโป่งงาม	1,365	-	-	-	-	-
16	รวม	2,397,600	45	397,388	781	97,787-2-9	
17	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน วนอุทยานเขานางพันธุรัต	1,821,875 1,562	18 1	57,575 1,562	1,320 1	34,494-2-66 2	- ประกาศที่ป่าสงวนฯ ป่ายางน่องน้ำกลัดเหนือ-ใต้ สำรวจเฉพาะในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
	รวม	1,823,437	19	59,137	1,321	34,496-2-66	- ป่าอื่น ๆ นอกเขตป่าไม้การและป่าสงวนแห่งชาติ ชาติมีเนื้อที่ประมาณ 370,000 ไร่

รวมทั้งสิ้น 64 แปลง รวมเนื้อที่ที่แปลง 456,525 ไร่ จำนวนผู้ถือครอง 2,102 ราย เนื้อที่ถือครอง 132,285-1-64 ไร่

ที่มา : สำนักงนป่าไม้จังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.32 ที่ดินป่าไม้ในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี (ป่าไม้ถาวร) ปี 2545

ที่	ชื่อป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี	จำนวน (ป่า)	สำรวจ ได้ (ไร่)	พิจารณา (ไร่)	รวมพื้นที่ที่จำแนก ออกจากป่าไม้ ถาวรซึ่งอยู่นอก เขตป่าสงวน แห่งชาติ (ไร่)	จำนวนออกเพื่อ			ให้คงรักษาไว้ เป็นป่าไม้ถาวร ตามเดิม(ไร่)	หมายเหตุ
						เป็นที่ทำ กินหรือ อื่นๆ (ไร่)	เป็นที่ชุมชน	ไร่		
1.	ป่าห้วยโรงหนองหญ้าปล้อง (มี 3 แปลง)	1	94,468	25,485	18,675	18,593	3	82	6,813	
2.	ป่าหนองกระทุ่ม (มี 1 แปลง)	1	3,475	2,215	1,215	1,215	-	-	1,000	
3.	ป่าบ้านแหลม (มี 5 แปลง)	1	1,003	179	-	-	-	-	179	
4.	ป่าที่จะดำเนินการหมายเลข 86 (มี 1 แปลง)	1	63,136	4,855	-	-	-	-	4,855	
5.	ป่ายางหัก-เขานุ่ม (มี 4 แปลง)	1	76,640	14,612	6,825	6,735	1	90	7,787	
6.	ป่าชะอำ (มี 6 แปลง)	1	139,76	38,826	34,480	33,810	2	67	4,346	
7.	ป่าที่จะดำเนินการหมายเลข 87 (มี 3 แปลง)	1	2	9,733	5,536	5,536	-	-	4,197	
8.	ป่าเขาตอย-บ้านไร่	1	14,087	34,882	32,562	32,529	3	33	2,320	
	รวม	8	515,42	130,79	99,293	98,418	9	875	31,497	
			1	0						

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดเพชรบุรี

3.6.4 ทรัพยากรชายฝั่งทะเล

พื้นที่ราบชายฝั่งทะเลในจังหวัดเพชรบุรีเป็นแหล่งของทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่มีคุณค่าของจังหวัด โดยทางตอนบนของชายฝั่งตั้งแต่ปากแม่น้ำบางตะพูนจนถึงแหลมผักเบี้ยเป็นหาดโคลน เป็นแหล่งประมงและป่าชายเลน ส่วนตอนใต้ของแหลมผักเบี้ยเป็นหาดทรายสวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศที่สำคัญของจังหวัด ดังนี้คือ

1) หาดเลน เกิดจากการแม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำท่าจีนได้ พัดพาตะกอนอันอุดมสมบูรณ์ไหลลงสู่อ่าวไทย เมื่อเวลาน้ำลงกระแสน้ำจะไหลไปชนกับแหลมผักเบี้ย ซึ่งเป็นแหลมทรายปนโคลนขนาดใหญ่ยาวกว่า 2 กิโลเมตรที่อยู่ใต้ลงมาจากปากอ่าวบ้านแหลม อันทำให้น้ำหมุนวนกลับเกิดการตกตะกอนทับถมของกรวดทรายดินและโคลน บริเวณชายฝั่งตอนบนจึงเกิดหาดโคลนและแนวป่าชายเลนหาดโคลน แถบนี้เป็นแหล่งหอยแครงและหอยเสียบที่สำคัญของประเทศ บางส่วนทำฟาร์มเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ เป็นพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ประมาณ 3,969 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในท้องที่อำเภอบ้านแหลม ประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ป่าที่ถูกครอบครองโดยเอกชน โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

- ส่วนที่เป็นของรัฐ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ มี 2 ป่า ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่าปากทะเล ตำบลปากทะเล มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่ออกชายทะเลประมาณ 750 ไร่ และป่าสงวนแห่งชาติป่าบ้านแหลม ตำบลบ้านแหลม มีเนื้อที่ 625 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่ออกชายทะเลประมาณ 1,002 ไร่ ป่าชายเลนที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (แหลมผักเบี้ย) ตำบลปากทะเล มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ และบริเวณป่าชายเลนท้องที่ตำบลบ้านแหลม ตำบลบางขุนไทร มีเนื้อที่ออกชายทะเลประมาณ 2,000 ไร่

- ส่วนที่เป็นของเอกชน โดยป่าชายเลนขึ้นอยู่ในที่ดินของเอกชนหรือกรรมสิทธิ์ของเอกชน กรมการปกครอง (2536) รายงานว่า มีผู้อยู่อาศัยในป่าชายเลนที่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 98 ราย จำนวนพื้นที่ 2,533 ไร่ จำนวนผู้อยู่อาศัยในป่าชายเลนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน 87 ราย จำนวนพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการบุกรุกประมาณ 1,898 ไร่

ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบ้านแหลม และป่าปากทะเล ได้มีการแบ่งโซนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 โดยแบ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตอนุรักษ์หรือเขตหวงห้ามและพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ. และเศรษฐกิจ ข.โดยมีแนวทางการใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะในพื้นที่อนุรักษ์ ห้ามมีการบุกรุกใช้ประโยชน์อย่างเด็ดขาด ส่วนพื้นที่เศรษฐกิจ ข. อนุญาตให้ทำกิจกรรมประมง เหมือนแร่ กสิกรรม ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลนในอำเภอบ้านแหลมได้ถูกบุกรุกทำลายและเหลือพื้นที่ประมาณ 2,125 ไร่ มีพื้นที่เป็นแนวยาวตามชายฝั่งทะเลจากปากอ่าวบ้านแหลมถึงแหลมผักเบี้ยมี ความกว้างขอบป่าโดยเฉลี่ยประมาณ 120 เมตร

2) หาดทราย เริ่มตั้งแต่ตอนใต้ของแหลมผักเบี้ย ไปจนถึงหาดชะอำ มีลักษณะเป็นหาดทราย สันทราย และที่ราบชายฝั่งทะเลน้ำท่วมถึง ซึ่งเกิดจากการกระทำของกระแสนมและกระแสน้ำทะเลที่พัดพาทรายมาสะสมตัวไว้ตามแนวชายฝั่ง โดยลักษณะท้องทะเลด้านเหนือแถบหาดเจ้าสำราญมีความลึกน้อยกว่าแถบหาดชะอำ เนื่องจากเมื่อน้ำลงจะพัดพาทรายที่มาจากหาดตอนเหนือลงมา ทำให้ชายหาดด้านใต้เป็นชายหาดที่สวยงามเหมาะสำหรับการพักผ่อน ปัจจุบันแนวชายหาดแถบนี้กำลังประสบปัญหาสำคัญคือ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่รุนแรงอันเกิดจากการกระทำของคลื่นและกระแสนมรสุมที่พัดเข้าฝั่งตลอดราว 6 เดือนคือระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน โดยระยะที่น้ำขึ้นน้ำทะเลจะไหลไปขึ้นทางเหนือ และขณะที่น้ำลงกระแสน้ำจะไหลลงมาทางทิศใต้ พัดพาทรายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทำให้เกิดการงอกและการกัดเซาะสลับกันไป โดยพบว่าชายฝั่งทะเลบริเวณแหลมหลวงมีการงอก ส่วนบริเวณหาดเจ้าสำราญบางส่วนถูกกัดเซาะ เช่นเดียวกับชายฝั่งบริเวณปากคลองบ้านท่าที่วัดสมุทธารามงอกออกไป ส่วนบริเวณชายฝั่งบ้านชะอำมีการงอกขึ้น และบริเวณชายฝั่งพระราชนิเวศน์มฤคทายวันกำลังเกิดการกัดเซาะโดยบริเวณบ้านบางแก้วเป็นบริเวณที่มีการกัดเซาะรุนแรงที่สุด ทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นพื้นดินกลายเป็นทะเลไปแล้ว ทำให้วัดที่เคยตั้งอยู่ติดชายทะเลเกิดการพังทลาย

3.6.5 ทรัพยากรแร่ธาตุ

ลักษณะทางธรณีวิทยาของจังหวัดเพชรบุรีประกอบด้วยหินอัคนี ได้แก่ หินแกรนิต หินแกรนิตไดโอไรต์ หินไนส์ หินซิสต์ หินดังก่อวางอยู่ทางเทือกเขาตะนาวศรี ด้านตะวันตกของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีหินชั้นและหินแปร ประกอบด้วยตะกอนดินและหินตะกอน เช่น หินชุดราชบุรี หินชุดแก่งกระจาน และหินชุดกาญจนบุรี เป็นต้น โดยพื้นที่แหล่งแร่ที่สำคัญอยู่ในอำเภอหนองหญ้าปล้อง ทางตอนเหนือพบแหล่งถ่านหินในพื้นที่ บ้านสะแกงาม ส่วนเขาแกรนิตในบริเวณตำบลยางน้ำกลัดใต้พบแร่ฟลูออไรต์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง พื้นที่พบได้แก่ บริเวณเขาอึบิต ต.หนองชุมพลเหนือ อ.เขาย้อย, และ ต.นายาง อ.ชะอำ ดินขาว พื้นที่พบ ต.พุทธวรรค์ อ.แก่งกระจาน หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์พื้นที่พบ ต.ชะอำ อ.ชะอำ ควอตซ์พื้นที่พบ ต.ท่าไม้รวก อ.ท่ายาง หินแกรนิตพื้นที่พบ ต.ห้วยซ้อง อ.บ้านลาด หินอ่อนพื้นที่พบ ต.เขากระปุก อ.ท่ายาง เป็นต้น ณ เดือนมีนาคม 2547 มีเหมืองแร่สัมปทานทั้งหมด 14 แปลงและเปิดทำการ 9 แปลง หยุดทำการ 5 แปลง รวมทั้งมีเหมืองแร่ที่ยื่นคำขอประทานบัตรที่อยู่ระหว่างการพิจารณา 18 แปลง ดังแผนที่ 3.8 ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2547 มีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าธรรมเนียมรวม 2,233,040 บาท ดังตาราง 3.33

ตาราง 3.33 สถิติปริมาณการผลิตและมูลค่าแร่ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2544

ที่	ชนิดของแร่	จำนวน เหมือง	จำนวน คนงาน	ปริมาณแร่ ที่ผลิตได้	มูลค่า (บาท) (ภาคหลวงแร่)	มูลค่าแร่ (บาท) (ตามประกาศ)
1	หินปูน (อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์) ฟอสเฟต หินที่ผลิตปูนซีเมนต์ไม่ได้ (พลอยได้)	1	24	494,684 1,900 511,000	1,632,000 31,616 1,737,400	42,048,140 790,400 35,770,000
2	หินปูน (อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์)	1	-	-	-	-
3	ถ่านหิน	12	82	89,816	1,796,320	44,908,000
4	หินอ่อน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (ก่อสร้าง)	1	10	- 2,500	- 11,200	- 280,000
5	ดินขาว	5	20	8,000	123,200	3,080,000
6	ควออตซ์	2	5	960	28,500	720,000
7	ควออตซ์ หินประดับชนิดแกรนิต	1	5	- 170	- -	- -
8	หินประดับชนิดหินปูน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (ก่อสร้าง)	2	-	- -	- -	- -
	รวม	25	146	1,109,030	5,360,236	127,596,540

ที่มา: สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

3.6.6 ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรีมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติได้แก่ ชายทะเลที่สวยงาม ทะเลสาบกว้างใหญ่ที่เขื่อนแก่งกระจาน โบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมทั้งวัดวาอารามอีกมากมาย สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สามารถแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีได้ ดังตาราง 3.34

ตาราง 3.34 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี แบ่งตามประเภท พ.ศ. 2545

	แหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้งอำเภอ	หมายเหตุ
	(1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		
1	หาดเจ้าสำราญ	อำเภอเมือง	
2	เขาพะเนินทุ่ง	อำเภอแก่งกระจาน	
3	เขื่อนแก่งกระจาน	อำเภอชะอำ	
4	หาดบึงเคียน	อำเภอยาง	
5	หุบกะพง	อำเภอชะอำ	
6	หาดชะอำ	อำเภอชะอำ	

ตาราง 3.34 (ต่อ)

	(2) แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม		
1	เขابันไดอิฐ	อำเภอเมือง	
2	ถ้ำเขาลวง	อำเภอเมือง	
3	วัดมหาธาตุวรวิหาร	อำเภอเมือง	
4	วัดใหญ่สุวรรณาราม	อำเภอเมือง	
5	ถ้ำเขาย้อย	อำเภอเขาย้อย	
6	เขาสีโก้	อำเภอเขาย้อย	
7	วัดเขาตะเครา	อำเภอบ้านแหลม	
	(3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์		
1	เขาวัง	อำเภอเมือง	
2	พระรามราชนิเวศน์	อำเภอเมือง	
3	พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน	อำเภอเมือง	

ที่มา : สำนักจังหวัดเพชรบุรี

2) ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ท้องถิ่น

จังหวัดเพชรบุรีมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นบ้านที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ รวมทั้งเอกลักษณ์ท้องถิ่น ที่สำคัญ ดังตาราง 3.35

ตาราง 3.35 ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และการละเล่นพื้นบ้านในจังหวัดเพชรบุรี

	วัฒนธรรมประเพณี	ที่ตั้งอำเภอ	หมายเหตุ
1	งานพระนครคีรีเมืองเพชร	อำเภอเมือง	
2	ประเพณีวัวลาน หรือ วัวระดอ	ทุกอำเภอ	
3	วัวเทียมเกวียน	ทุกอำเภอ	
4	ละครชาตรี	อำเภอบ้านลาด, อำเภอทวาย อำเภอเมือง	
5	ไทยทรงดำ หรือไทยดำ หรือ ไทยโซ่ง หรือ ลาวโซ่ง	อำเภอเขาย้อย	
6	การแข่งขันเรือยาว	อำเภอเมือง	
7	เหเรือบก	อำเภอเมือง	

ที่มา : สำนักจังหวัดเพชรบุรี

3.7 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

3.7.1 นโยบาย แผนพัฒนาในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ

1) การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี

การนำวิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบุรี ไปสู่การปฏิบัติได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการระดมความคิดเห็นของประชาคมจังหวัด จึงได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ไว้ 6 ด้าน ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี 5 ปี (2545 -2549) จังหวัดเพชรบุรีได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา ทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมงและการบริการ ด้านการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม คุณภาพชีวิต การศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการคมนาคมโครงสร้างพื้นฐาน และการวางผังเมือง ด้านการฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนา การเมืองและการบริหาร ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

(2) วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี เพชรบุรีเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต น่าอยู่และน่าเที่ยว เป็นศูนย์ประชุมสัมมนา-นันทนาการ หลากหลายรูปแบบ เป็นแหล่งผลิต ผักผลไม้สดปลอดสารพิษ และอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดคือ ทำให้เพชรบุรีน่าอยู่ ทำให้เพชรบุรีน่าเที่ยว เพิ่มรายได้จากสินค้าเกษตรปลอด สารพิษ ทั้งในและต่างประเทศ เพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม แนวทาง การพัฒนา (ยุทธศาสตร์) ได้มีการกำหนดการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่เหมาะสม พัฒนา สิ่งแวดล้อมเมืองและแม่น้ำสายหลักพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดนัดนักท่องเที่ยวกลุ่มประชุมสัมมนา-นันทนาการ และสร้างความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหลัก (ทะเล ป่า เขา) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว ควบคุมมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ ส่งเสริมการผลิต ผัก ผลไม้สด ปลอดสารพิษ สนับสนุนให้มีนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตอุตสาหกรรม สำหรับโรงงานขนาดเล็ก สนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด

(3) แผนพัฒนาจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้ แทนกระทรวงพาณิชย์ระดับจังหวัด ได้ประสาน งานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยงานสังกัด กระทรวงพาณิชย์ ในจังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการภายใต้ระบบคณะกรรมการ นโยบายกระจาย ความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (โครงการ กนก.) โดยในปีงบประมาณ 2545 หน่วยงาน

สังกัดกระทรวงพาณิชย์ในจังหวัดเพชรบุรี ได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและพัฒนาจังหวัด

(4) แผนงาน / โครงการ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว จังหวัดเพชรบุรี จำนวนโครงการทั้งสิ้นของจังหวัด 17 โครงการ วงเงินรวม 187,050,664 บาท ดังตาราง 3.36

3.7.2 โครงการที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี

- โครงการพระราชดำริ

จังหวัดเพชรบุรีมีโครงการพระราชดำริ 12 โครงการ ได้แก่ โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง โครงการศูนย์สาธิตสหกรณ์ดอนขุนห้วย โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หนองพลับ- กัดหลวง โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ป่าแดง - ป่าละอู โครงการดูแลรักษาป่าไม้บริเวณป่าละอูบนและเขาพะเนินทุ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียงตามพระราชดำริ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการที่ดินของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ บ้านสาระเห็ด โครงการใช้ประโยชน์ที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพพื้นที่บริเวณเขานางพันธุรัต (เขาเจ้าลายใหญ่) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ประจันต์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี

- โครงการสนับสนุนตลาดผลิตภัณฑ์ภูมิภาค One Village –One Product ปี 2545 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีกิจกรรมศึกษาลำรวจข้อมูล OVOP (One Village – One Product) จำนวน 20 ชนิดจัดอบรมกลุ่มเกษตรกรบ้านต้นเกตุ อำเภอแก่งกระจาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากแป้งปั้น ณ ศาลาอเนกประสงค์ในหมู่บ้าน โดยนำวิทยากรภาคเอกชนมาบรรยายความรู้ด้านการตลาดดอกไม้ประดิษฐ์ และการปรับปรุงรูปแบบการผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด มีสมาชิกกลุ่มเข้าอบรมทั้งสิ้น 50 ราย และคัดเลือกสมาชิกกลุ่มเดินทางไปทัศนศึกษา จำนวน 15 คนจัดให้มีการรวมกลุ่มการผลิต/การตลาด นำกลุ่มผู้ผลิต OVOP ไปจัดแสดง/จำหน่ายสินค้าในงานของจังหวัดต่าง ๆ เช่น งานเมดอินไทยแลนด์ 1 ครั้ง 2 กลุ่ม แนะนำกลุ่มผู้ผลิตในจังหวัด จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า 5 ครั้ง โดยได้เข้าร่วม เป็นวิทยากร บรรยายความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญากับหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดจัดทำแผนพับสินค้า OVOP และแหล่ง

ท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจได้รู้จักสินค้า OVOP และแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด จำนวน 1,000 แผ่น

- โครงการจัดหาตลาดให้กับเกษตรกร สำนักงานการค้าภายในจังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีกิจกรรมจัดฝึกอบรมเกษตรกร บ้านป่าเต็ง ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน เกษตรกรผู้เข้าอบรม 40 คน และอบรมเกษตรกรบ้านโปร่งลึก อ. แก่งกระจาน จำนวน 73 คน ณ ศูนย์สหกรณ์ การเกษตรที่ 8 อ.ชะอำ
- โครงการอบรมเครื่องซังตวงวัดในชนบท สำนักงานสาขาซังตวงวัดเขต 0-2 ราชบุรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ไม่ได้รับงบประมาณ ดำเนินการ โครงการตรวจสอบเครื่องซังตวงวัดในชนบท สำนักงานสาขาซังตวงวัด 0-2 ราชบุรีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีกิจกรรม การออกตรวจเครื่องซังครบทุกอำเภอในพื้นที่ตลาดสด โรงสี ฯลฯ
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาร้านค้าชุมชน สำนักงานการค้าภายในจังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีกิจกรรมจัดตั้งร้านค้าชุมชน จำนวน 2 ร้าน ณ หมู่บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอ แก่งกระจาน และหมู่บ้านท่าเสลา ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง
- โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบุรีมีผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์โดยรวม 111 ผลิตภัณฑ์ แยก ประเภทออกเป็นผลิตภัณฑ์จากเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน 103 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยว 6 ผลิตภัณฑ์ (ตำบล) และประเพณีวัฒนธรรม 2 ผลิตภัณฑ์ (ตำบล) สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และได้ประกาศขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ นตผ. แล้ว 7 ชนิด ได้แก่ หมวก กระเป๋าจากป่านศรนารายณ์ ขนมหวาน เรือจำลองไม้มุงคด กลิ้งไม้ตาล เครื่องประดับศิราภรณ์ มะนาวผล และกล้วยหอมทอง
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ต้นปี 2546)
- จำนวนพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 686 หมู่บ้าน 30 ชุมชนเมือง(รวม 716 กองทุน)
- กทบ. แห่งชาติ ได้อนุมัติจัดสรรเงินกองทุนแล้ว 685 หมู่บ้าน 30 ชุมชนเมือง
- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (จำนวน 715 กองทุน) 65,140 คน แยกเป็นกองทุนหมู่บ้าน60,518 คน และกองทุนชุมชนเมือง 4,622 คน
- มีการจัดระดับกองทุน ฯ โดยคณะกรรมการสนับสนุน ฯ ระดับจังหวัดแล้ว รวม 713 กองทุนแยกเป็นระดับดี 163 กองทุน ระดับปานกลาง 518 กองทุน และระดับต้องปรับปรุง 32 กองทุน

- โครงการธนาคารประชาชน จำนวนเงินที่ธนาคารออมสินปล่อย
 สินเชื่อให้สมาชิกกู้ไปประกอบอาชีพ (มกราคม - กรกฎาคม 2546) ประกอบด้วย ประเภทสินเชื่อ
 รายบุคคล 11,333,000 บาท (526 คน) และประเภทสินเชื่อธุรกิจห้องแถว 11,410,000 บาท
 (102 คน) ที่มา : ฝ่ายข้อมูลและติดตามประเมินผล สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 3.36 แผนงาน / โครงการ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 2547

ลำดับ ความสำคัญ	ชื่อโครงการ	กรอบ ยุทธศาสตร์ 5 ด้าน
1	ศึกษาความเหมาะสมในการเปิดเส้นทางท่องเที่ยวและขนส่งข้ามอำเภอไทย (เพชรบุรี-ชลบุรี)	การท่องเที่ยว
1	อนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เพชรบุรี	การท่องเที่ยว /OTOP
1	Road Show และร่วมงานส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่ม ประชุมสัมมนา	การท่องเที่ยว /OTOP
1	ควบคุมมาตรฐานการผลิตไก่ กุ้ง และกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ เพื่อการ ส่งออก	การเกษตร
1	ส่งเสริมและควบคุมคุณภาพการผลิตผัก ผลไม้ปลอดสารพิษเพื่อการบริโภคใน ประเทศ	การเกษตร
1	ส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยว สำหรับ นักท่องเที่ยวทั่วไป	การท่องเที่ยว /OTOP
1	พัฒนาปรับปรุงชายหาดชะอำเพื่อรองรับการ ท่องเที่ยวแบบประชุมสัมมนา และนันทนาการ	การท่องเที่ยว
1	ปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว
2	พัฒนาคุณภาพขนมหวานเมืองเพชร	OTOP /การท่องเที่ยว
2	พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ป่านครนารายณ์	OTOP / การท่องเที่ยว
2	ปลูกฟื้นฟูและบำรุงรักษาพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์	สิ่งแวดล้อม/ การท่องเที่ยว
3	วางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดเพชรบุรี ตาม พ.ร.บ.การผังเมือง พ.ศ.2518 (เต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด) โดยจ้างที่ปรึกษา	สิ่งแวดล้อม
3	อนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรี	สิ่งแวดล้อม/ การท่องเที่ยว
3	เฝ้าระวังคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี	สิ่งแวดล้อม/ การท่องเที่ยว
3	แก้ไขปัญหาน้ำกัดเซาะชายฝั่งทะเล	สิ่งแวดล้อม/ การท่องเที่ยว
3	ประชาสัมพันธ์ให้คำปรึกษาและบริการข้อมูลและการลงทุนเพื่อสนับสนุนนิคม อุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และโรงงานขนาดเล็ก	อุตสาหกรรม
3	ฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีที่สะอาด	อุตสาหกรรม
	รวมทั้งสิ้น 17 โครงการ	

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2545

3.8 สรุปสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 6,225.138 ตร.กม. หรือ 3,890,711 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็นอำเภอ 8 ประกอบด้วย อำเภอเมืองเพชรบุรี อ.ชะอำ อ.ท่ายาง อ.แก่งกระจาน อ.บ้านแหลม อ.เขาย้อย อ.หนองหญ้าปล้อง และ อ.บ้านลาด ลักษณะภูมิประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ พื้นที่ราบชายฝั่งทะเลทางทิศตะวันออกของจังหวัด พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งอยู่ตอนกลางของจังหวัด และพื้นที่เนินและภูเขาทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและพื้นที่ป่าไม้อของจังหวัดเพชรบุรี โดยมีประชาชนโดยรวม 461,339 คน ประกอบด้วย ชาย 224,942 คน และหญิง 236,397 คน

- สภาพทางเศรษฐกิจ จากสถิติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2545 มูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด 31,250 ล้านบาท สาขาการผลิตภาคเกษตรกรรมมีมูลค่า 4,253 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร 26,996 มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวต่อปี 70,067 บาท สาขาการผลิตที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ อุตสาหกรรม รองลงมาคือ การค้าส่งและค้าปลีก และ เกษตรกรรม

- สภาพสังคม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.87 จังหวัดมีสถาบันการศึกษา ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาล – อุดมศึกษา ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน ด้านสาธารณสุข จังหวัดมีสถานพยาบาลของรัฐ 129 แห่ง สถานพยาบาลเอกชน 225 แห่ง

- โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการสาธารณสุขโรค จังหวัดเพชรบุรี มีไฟฟ้า และน้ำประปาใช้เกือบทุกครัวเรือน ตำบลที่มีไฟฟ้าไม่ครบทุกครัวเรือนมี 55 ตำบล และครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ 3,883 ครัวเรือน จำนวนที่ทำกาารไปรษณีย์ 10 แห่ง จำนวนวิทยุกระจายเสียง 1 แห่ง ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเพชรบุรี จำนวนสำนักงานบริการโทรศัพท์ 5 แห่ง ด้านเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับภาคใต้และภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ และการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเพชรบุรีได้หลายทาง ได้แก่ ทางรถยนต์ รถไฟ และทางน้ำและทางอากาศ

- ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดเพชรบุรีมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย โดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือ ป่าไม้ ซึ่งมีมากทางทิศตะวันตก พื้นที่ป่าได้รับการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และป่าสงวนแห่งชาติป่า ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ป่าชายเลนในอำเภอบ้านแหลมอีกด้วย ด้านทรัพยากรน้ำ มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกรวย ห้วยแม่ประโคน ห้วยผาก ห้วยแม่ประจันต์ และ แม่น้ำบางตะบูน และอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจาน อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ประจันต์ โดยมีเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนเพชรบุรีที่สามารถใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าและระบายน้ำให้กับพื้นที่เขตชลประทานในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน คิด

เป็นร้อยละ 52.96 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดของจังหวัด ด้านทรัพยากรดิน ส่วนใหญ่ในจังหวัด เพชรบุรี เป็นดินร่วนปนทราย ปัญหาที่พบมาก คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ปัญหาดินเค็ม เนื่องจากได้รับอิทธิพลของน้ำทะเล ดินเปรี้ยวในแถบพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรม ที่สำคัญของจังหวัด และดินเป็นทรายจัด เนื่องจากพื้นที่อยู่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ด้านทรัพยากรชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ป่าชายเลน และแหล่งประมงชายฝั่งทะเล มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ชายหาด และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของในบริเวณ ชายฝั่งทะเลอีกด้วย

- แผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดมุ่งการ ดำเนินตามนโยบายที่กำหนดตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนควบคู่กับการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในจังหวัด เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งการแก้ไขปัญหาคความเดือนร้อนของ ประชาชนในพื้นที่ เช่น ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาอุทกภัย ปัญหาความยากจน ตลอดจนปัญหาด้าน สุขภาพอนามัย นอกจากนี้เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลแล้ว จังหวัดเพชรบุรี ยังมีโครงการ ในพระราชดำริอีกหลายโครงการ ทั้งโครงการด้านการเกษตร และโครงการด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย